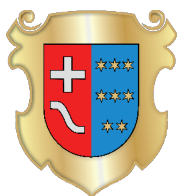

WYBRANE ZAGADNIENIA PRAWNE I OBYWATELSKIE

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

**Wybrane zagadnienia prawne
i obywatelskie**

Wstęp

Niniejszy poradnik to zbiór najczęściej poruszanych zagadnień prawnych i obywatelskich, z którymi mieli do czynienia adwokaci, prawnicy i radcy prawni udzielający bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich w ramach realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej przez organizację pozarządową na terenie Powiatu Kolbuszowskiego w 2021 roku.”

Poradnik zawiera zagadnienia m.in. z zakresu prawa pracy, przygotowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej, prawa cywilnego, prawa karnego, prawa administracyjnego, prawa ubezpieczeń społecznych, prawa rodzinnego, prawa podatkowego.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu: Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego „NIL”, tel.: 17 2270 258 w godzinach 8.00 - 16.00 od poniedziałku do piątku.

1. Oskarżyciel posiłkowy – czy warto działać w takim charakterze?

Kim jest oskarżyciel posiłkowy?

Instytucja oskarżyciela posiłkowego otwiera przed pokrzywdzonym możliwość bezpośredniego i czynnego udziału w procesie. To właśnie wcielenie się w taką rolę pozwala na uczestnictwo w postępowaniu przed sądem w sprawie publicznoskargowej jako strona. Można powiedzieć, że do środków dający satysfakcję i ma duże znaczenie psychologiczne dla osoby pokrzywdzonej. Trzeba pamiętać, że o ile w postępowaniu przygotowawczym pokrzywdzony jest stroną z mocy prawa o tyle w postępowaniu sądowym (po wniesieniu aktu oskarżenia) aby zachować ten status konieczne jest złożenie stosownego oświadczenia.

Jakie uprawnienia ma oskarżyciel posiłkowy?

Jeśli jesteś osobą pokrzywdzoną w wyniku przestępstwa warto wziąć pod uwagę możliwość uczestniczenia w procesie właśnie w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Uprawnienia, które będą Ci wtedy przysługiwały to:

- prawo do bycia informowanym o wszelkich działaniach sądu;
- prawo zadawania pytań przesłuchiwanym przez sąd (oskarżonemu, świadkom, biegłym) podczas rozprawy;
- prawo do złożenia wniosku o sprostowanie protokołu rozprawy;
- prawo do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego, ławników, biegłego, protokolanta;
- prawo do wygłoszenia przemowy podczas głosów stron na zakończenie przewodu sądowego;

- prawo do zgłaszania wniosków dowodowych;
- prawo wglądu do akt sprawy oraz sporządzania z nich notatek, fotokopii;
- prawo do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku;
- prawo do złożenia apelacji;
- prawo do złożenia wniosku o uzupełnienie przewodu sądowego;
- prawo do złożenia wniosku o zawiadomienie o zwolnieniu skazanego z zakładu karnego po odbyciu kary, o ucieczce a także o udzieleniu skazanemu przepustki lub czasowego zwolnienia.

Katalog praw oskarżyciela posiłkowego nie jest dostępny dla pokrzywdzonego na etapie postępowania sądowego z urzędu.

Do kiedy można złożyć oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego?

Aby zostać oskarżycielem posiłkowym konieczne jest złożenie oświadczenia o przystąpieniu do procesu w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Należy to zrobić do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie – tj. do momentu odczytania aktu oskarżenia. Warto zaznaczyć, że sąd jest zobowiązany do poinformowania pokrzywdzonego o pierwszym terminie rozprawy. Wtedy pokrzywdzony może stawić się w sądzie na pierwszej rozprawie i na samym początku zaznaczyć, że chce się stać stroną postępowania albo może wysłać do sądu pisemne oświadczenie, że chce być oskarżycielem posiłkowym. Uchybienie terminowi może skutkować tym, że pokrzywdzony zostaje jedynie biernym obserwatorem procesu i nie ma wpływu na jego przebieg.

Z całą pewnością warto by pokrzywdzony pamiętał o swoim uprawnieniu występowania w roli strony przed Sądem przede wszystkim dlatego, że wstąpienie w rolę oskarżyciela posiłkowego nie

wiąże się z koniecznością stawania na każdym terminie rozprawy, lecz daje szansę na przypilnowanie korzystnego wyniku sprawy karnej. Pokrzywdzony nie musi realizować swoich praw osobiście, zwłaszcza wtedy gdy nie jest chętny stawania twarzą w twarz z oskarżonym. W takich sytuacjach pomocna jest pomoc profesjonalnego pełnomocnika czyli adwokata lub radcy prawnego.

2. Prywatny akt oskarżenia

Jeżeli uważasz, że padłeś ofiarą przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego i podjąłeś decyzję, że chcesz by jego sprawca poniósł konsekwencje prawne, powinieneś sporządzić samemu, bądź za pośrednictwem pełnomocnika prywatny akt oskarżenia.

Przestępstwami ściganymi z oskarżenia prywatnego są:

- lekkie uszkodzenie ciała (art. 157 § 2 w zw. z art. 157 § 4 KK),
- nieumyślne uszkodzenie ciała, jeżeli naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia nie trwał dłużej niż siedem dni (art. 157 § 3 w zw. z art. 157 § 4 KK),
- przestępstwo nieumyślnego spowodowania średniego uszczerbku na zdrowiu – art. 157 § 1 k.k.
- zniesławienie (art. 212 § 1 i 2 w zw. z art. 212 § 4 KK),
- zniewaga (art. 216 § 1-3 w zw. z art. 216 § 5 KK),
- naruszenie nietykalności cielesnej (art. 217 § 1 i 2 w zw. z art. 217 § 3 KK)
- przestępstwa określone w ustawach pozakodeksowych.

Przed przystąpieniem do sporządzenia prywatnego aktu oskarżenia należy zapoznać się z treścią art. 119 kodeksu postępowania karnego oraz art. 487 kodeksu postępowania karnego. Po pierwsze prywatny akt oskarżenia jak każde pismo procesowe musi spełniać następujące wymogi:

1) oznaczenie organu, do którego jest skierowane, oraz sprawy, której dotyczy. Musisz zatem oznaczyć Sąd, do którego wnosisz akt oskarżenia.

2) oznaczenie oraz adres wnoszącego pismo, a także numer telefonu, telefaks i adres poczty elektronicznej lub oświadczenie o ich nieposiadaniu. Nie jest dopuszczalne złożenie anonimowego aktu oskarżenia. Musisz podać także adres, żeby Sąd mógł Cię wezwać na rozprawę, zaś niestawiennictwo oskarżyciela prywatnego ma swoje konsekwencje.

3) treść wniosku lub oświadczenia, w miarę potrzeby z uzasadnieniem.

4) datę i podpis składającego pismo. Za osobę, która nie może się podpisać, pismo podpisuje osoba przez nią upoważniona, ze wskazaniem przyczyny złożenia swego podpisu.

Z uwagi na fakt, iż prywatny akt oskarżenia można wnieść samodzielnie, stosownie do art. 487 k.p.k. można ograniczyć go do wskazania:

- osoby oskarżonego (imię, nazwisko, adres zamieszkania/ miejsce pracy);
- zarzucanego mu czynu (opis zachowania oskarżonego, miejsce i czas zdarzenia);

- dowodów, na których opiera się oskarżenie (np. zdjęcia sms – ów, świadków, zapisy z monitoringu.

Wnosząc prywatny akt oskarżenia należy uiścić zryczałtowaną opłatę. Składając więc do Sądu prywatny akt oskarżenia, pamiętaj aby dołączyć do niego dowód uiszczenia opłaty oraz drugi egzemplarz prywatnego aktu oskarżenia dla oskarżonego.

Choć w przypadku przestępstw prywatnoskargowych ustawodawca zmniejszył stopień sformalizowania aktu oskarżenia, musisz pamiętać, że im bardziej szczegółowy i doprecyzowany będzie Twój akt oskarżenia, tym większa szansa na to, że Sąd podejmie postępowanie karne przeciwko sprawcy popełnionego na Twoją szkodę przestępstwa. Szczególnie ważne jest, aby opis czynu zawierał wszystkie elementy na podstawie których Sąd będzie mógł uznać, że zachowanie oskarżonego zrealizowało wszystkie znamiona zarzucanego mu przestępstwa.

Sporządzając samemu prywatny akt oskarżenia nie musisz wiedzieć pod jaki artykuł kodeksu karnego zakwalifikować popełnione na Twoją szkodę przestępstwo. Wystarczającym będzie jeśli dokładnie opiszysz czyn, który zarzucasz oskarżonemu.

3. Jak napisać zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa?

Kto może złożyć zawiadomienie o przestępstwie?

Odpowiedniego zgłoszenia może dokonać każda osoba, która posiada informacje na temat popełnionego przestępstwa, bez względu na wiek, płeć czy narodowość. Oprócz świadka czy osób postronnych i popełnieniu przestępstwa, może również powiadomić sam sprawca. Warto zaznaczyć, że każda osoba, która dowiedziała się o popełnieniu

przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym organy ścigania.

W jaki sposób zawiadomić o popełnieniu przestępstwa?

Najprostszym sposobem jest złożenie ustnego zawiadomienia o przestępstwie na komisariacie policji. Oświadczenie zawiadamiającego powinno zostać przyjęte i spisane przez policjanta w formie protokołu. Często zdarza się, że czynność jest połączona z przesłuchaniem zawiadamiającego w charakterze świadka. Przestępstwo zgłasza osoba pokrzywdzona, dowie się o swoich uprawnieniach i obowiązkach. Inną formą złożenia zawiadomienia jest dokonanie tej czynności pisemnie. Wówczas adresatem zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa jest przede wszystkim prokuratura, choć można je również skierować na policję lub do innych organów ścigania. Pismo może zostać sporządzone samodzielnie, ale można również skorzystać z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, np. adwokata lub radcy prawnego. Jest to dobre rozwiązanie, gdyż w przeciwieństwie do ustnego zawiadomienia o przestępstwie, tutaj możemy dokładnie przemyśleć jak opisać sprawę, jakie dowody wskazać, wymienić świadków i w ten sposób pomóc w wykryciu i ukaraniu sprawcy.

Elementy zawiadomienia o przestępstwie.

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa powinno spełnić wymagania stawiane pismom procesowym i zawierać wszystkie informacje, które pozwolą ustalić i ująć sprawcę przestępstwa. Ponadto w piśmie powinien znaleźć się opis okoliczności pozwalających na prawidłowe ustalenie przebiegu zdarzenia.

Mając na uwadze powyższe, w pisemnym zawiadomieniu warto wskazać:

- miejscowość oraz datę sporządzenia pisma,

- imię, nazwisko, adres korespondencyjny osoby składającej zawiadomienie,
- dane sprawcy, jeżeli jest on znany zawiadamiającemu, lub opis osoby sprawcy z podaniem znaków szczególnych oraz ubioru w chwili zdarzenia,
- określenie organu do którego kierowane jest zawiadomienie wraz z adresem ,
- tytuł pisma – zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa,
- treść zawiadomienia – określenie osoby, która popełniła przestępstwo oraz jakie przestępstwo zostało popełnione, można tu nawet pokusić się np. o wskazanie artykułu z kodeksu karnego,
- uzasadnienie - powinno dokładnie opisać zachowanie osoby, które zdaniem zgłaszającego wypełnia znamiona czynu zabronionego, określić miejsce, czas popełnienia czynu, okoliczności temu towarzyszące, w miarę możliwości warto też wskazać skutki;
- wskazanie dowodów na potwierdzenie twierdzeń np. wydruki wiadomości sms, zdjęcia, zrzuty ekranu, dokumenty, zaświadczenia od lekarza, nagrania, dokumenty, dane świadków. Zgłaszając przestępstwo można wnioskować o przeprowadzenie dowodów, których zawiadamiający sam nie jest w stanie uzyskać np. informacje z banków, operatorów sieci telefonii komórkowej czy z urzędów;
- podpis osoby składającej zawiadomienie.

Gdzie złożyć zawiadomienie pisemne?

Gotowe zawiadomienie może zostać nadane przesyłką poleconą za pośrednictwem Poczty Polskiej lub można złożyć je osobiście w biurze podawczym prokuratury lub na komisariacie policji. Zasadą jest, że postępowanie prowadzi prokuratura właściwa ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa, jednakże w przypadku złożenia zawiadomienia do niewłaściwej jednostki, prokurator jest zobowiązany do przeprowadzenia wszelkich czynności niezbędnych dla zabezpieczenia dowodów i śladów, a następnie przekazuje sprawę do właściwej prokuratury.

Czy można anonimowo zgłosić przestępstwo?

Złożenie anonimu zazwyczaj nie skutkuje uruchomieniem automatycznie procedury organów ścigania. W sytuacji otrzymania zgłoszenia anonimowego zachodzi konieczność sprawdzenia uzyskanych informacji i przeprowadzenia wielu czynności uzupełniających. Warto zaznaczyć, że pomimo anonimowości zawiadamiającego, organy ścigania są zobowiązane wszcząć postępowanie, jeśli dostatecznie uprawdopodobniono fakt popełnienia przestępstwa.

Podsumowując, najbardziej praktyczną formą powiadomienia organów ścigania o popełnionym przestępstwie jest skorzystanie ze zgłoszenia pisemnego. Taki sposób pozwala ujarzmić emocje i podejść do sprawy w sposób spokojny. Forma pisemna daje czas na przypomnienie sobie wszelkich faktów i dowodów, które mogą okazać się pomocne na dalszym etapie postępowania. Warto pamiętać o tym, że jeżeli pismo będzie rzeczowe i poparte rozsądnym materiałem dowodowym to istnieje szansa, że organy ścigania szybko zajmą się zgłaszaną sprawą.

4. Kara za posiadanie marihuany - jak się bronić?

Pomimo, że obserwujemy coraz bardziej liberalne podejście ustawodawcy w Polsce do kwestii wykorzystywania konopi indyjskich zwanych potocznie marihuaną, należy pamiętać, że dalej nielegalne jest jej posiadanie nawet w bardzo niewielkiej ilości.

Ustalenie przez organy prowadzące postępowanie karne, że dana osoba posiadała marihuanę rodzi bardzo daleko idące konsekwencje prawne. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii osoba, która wbrew przepisom prawa, posiada zakazane środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli posiadana ilość jest znaczna, karze pozbawienia wolności wynosi od roku do 10 lat. Sądy w Polsce, przyjmują, że znaczna ilość narkotyków to taka, która wystarcza do odurzenia się jednorazowo kilkudziesięciu osób. W przypadku wykonywania zawodu wymagającego statusu „niekaralności” skazanie wiąże się również z wpisem skazania do Krajowego Rejestru Karnego. W przypadku zawodów w których niezbędne jest posiadanie statusu osoby niekaranej – skazanie za posiadanie nawet nieznacznej ilości środków odurzających połączone jest z uznaniem sprawcy za osobę karaną. A co za tym idzie wiąże się to najczęściej z rozwiązaniem stosunku pracy, mianowania lub służby z osobą, która była skazana za posiadanie takich środków. W najlepszej sytuacji są osoby, które zostały zatrzymane, za posiadanie bardzo małej ilości. Można wtedy bronić się, że jest to wypadek mniejszej wagi w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomani. Stwarza ona dla Sądu możliwość umorzenia postępowania, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także jeżeli stopień jego społecznej szkodliwości jest nieznaczny. Oznacza to, że Sąd musi dojść do przekonania, że sprawca posiadał nieznaczną ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych; narkotyk był przeznaczony na użytek sprawcy; orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także ukaranie sprawcy nie uzasadnia rozmiar popełnionego przestępstwa.

Tym co może decydować o przyjęciu, że stopień społecznej szkodliwości czynu uzasadnia skorzystanie z proponowanego rozwiązania jest przede wszystkim charakter posiadanego środka, tzn. jego szkodliwość. W przypadku posiadania marihuany, a więc

substancji o mniejszej szkodliwości niż wiele innych narkotyków, dodatkowo w ilościach nieznacznych i okolicznościach, które wskazują, że była ona przeznaczona do odsprzedaży, można bronić się w ten sposób przed Sądem, wnosząc o umorzenie postępowania.

5. Rodzaje testamentów i ich moc prawna

Kwestia sporządzenia testamentu coraz częściej zaczyna odgrywać znaczącą rolę w życiu społecznym. Jeszcze do niedawna rola testamentu zdawała się być znacznie ograniczona. W ostatnich latach jednak ujawnia się wyraźna tendencja wzrostowa w zakresie sporządzania testamentów. Niniejsze opracowanie ma na celu przybliżenie tematyki związanej z rodzajami testamentów, funkcjonującymi w ramach polskiego prawa spadkowego.

W doktrynie prawa spadkowego testamenty dzieli się na: zwykłe i szczególne. W ramach testamentów zwykłych możemy wyróżnić: testament holograficzny, testament sporządzony w formie aktu notarialnego oraz testament allograficzny, natomiast do testamentów szczególnych zaliczamy: testament ustny, podróżny oraz wojskowy. Poniżej zostanie przedstawiona charakterystyka poszczególnych rodzajów w/w rozrządzeń na wypadek śmierci.

Testament holograficzny

Jest to najprostsza forma testamentu, jaką przewiduje polskie prawo spadkowe. Rzeczoney testament uregulowany został w art. 949 kodeksu cywilnego. Z tej formy testamentu mogą skorzystać jedynie te osoby, które potrafią własnoręcznie go sporządzić, tj. umieją i mogą pisać, jak również rozumieją treść pisma, albowiem ten rodzaj testamentu musi zostać sporządzony i podpisany własnoręcznie przez testatora. Z uwagi na to, że testament ten nazywany jest również

testamentem własnoręcznym jego treść nie może zostać spisana za pomocą maszyny lub komputera. Co więcej musi on zostać opatrzony datą i własnoręcznym podpisem testatora, złożonym pod treścią oświadczenia woli. Dla ważności testamentu nie jest wymagana żadna forma szczególna, oznacza to zatem, że testament ten może mieć zarówno postać listu skierowanego do spadkobiercy, jak również ostatnia wola spadkodawcy może zostać spisana chociażby sprayem na murze budynku. Nadto dla ważności opisywanego testamentu nie jest konieczna obecność żadnych świadków.

Testament sporządzony w formie aktu notarialnego

Ten rodzaj testamentu sporządzany jest przez notariusza w formie aktu notarialnego. W ramach tej formy testamentu testator składa swoją ostatnią wolę w kancelarii notarialnej, w obecności urzędnika państwowego, jakim jest notariusz. Notariusz ma obowiązek potwierdzić tożsamość testatora oraz jego zdolność testowania. Przed podpisaniem aktu notarialnego notariusz powinien odczytać treść oświadczenia woli spadkodawcy. Testament sporządzony w tej formie ma charakter dokumentu urzędowego, co sprawia, że gwarancja zgodności treści testamentu z faktyczną wolą spadkodawcy jest duża. Z uwagi na swoistego rodzaju formalizm oraz udział w sporządzeniu dokumentu osoby, będącej urzędnikiem państwowym ten rodzaj testamentu jest jednym z najbezpieczniejszych form rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci. Ponadto pozostawienie oryginału testamentu w kancelarii notarialnej uchroni dokument przed możliwością jego ukrycia, zniszczenia lub sfalszowania.

Testament allograficzny

Jest to jedna z form testamentu, która polega na złożeniu oświadczenia woli w obecności urzędnika oraz 2 pełnoletnich świadków. Ten rodzaj testamentu może zostać sporządzony w obecności podmiotów enumeratywnie wskazanych w kodeksie

cywilnym, tj. wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty, marszałka województwa, sekretarza powiatu albo gminy lub kierownika urzędu stanu cywilnego. Konkretnie wskazanie tych osób wyklucza możliwość złożenia oświadczenia woli w obecności innych osób. Brak wskazanego powyżej podmiotu przy składaniu przez testatora oświadczenia woli powoduje nieważność testamentu. Ustne oświadczenie spadkodawcy spisywane jest w protokole z podaniem daty jego sporządzenia. Protokół odczytywany jest spadkodawcy w obecności świadków, a następnie podpisywany przez wszystkie osoby biorące udział w czynności. Jeżeli spadkodawca nie może podpisać protokołu, należy to zaznaczyć w protokole ze wskazaniem przyczyny braku podpisu. Testamentu alograficznego, z uwagi na jego charakter nie może sporządzić osoba głucha i niema.

Testament ustny

Szczególne formy testamentu, która zakłada złożenie oświadczenia woli na wypadek śmierci w formie ustnej w obecności trzech świadków. Możliwość sporządzenia tego rodzaju testamentu zachodzi jedynie w przypadku, gdy istnienia obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione. Testament w formie ustnej jest ważny jeśli oświadczenie woli testatora zostało spisane przed upływem roku od dnia jego złożenia przez świadka lub osobę trzecią, obecną przy jego sporządzeniu. Nadto w ramach rzeczzonego dokumentu należy wskazać datę i miejsce złożenia oświadczenia woli, datę i miejsce sporządzenia dokumentu, a dokument ten musi zostać podpisany przez spadkodawcę oraz świadków, obecnych przy wyrażeniu ostatniej woli spadkodawcy. Treść testamentu ustnego może zostać potwierdzona również w ten sposób, że ciągu sześciu miesięcy od dnia otwarcia spadku świadkowie złożą zgodne zeznania przed sądem.

Testament podręczny

Ten rodzaj testamentu może być sporządzony na polskim statku morskim lub powietrznym (czyli na pokładzie polskiego statku morskiego lub samolotu). Spadkodawca składa swoje oświadczenie przed dowódcą statku lub jego zastępcą w obecności dwóch świadków. Następnie oświadczenie woli spadkodawcy jest spisywane przez dowódcę statku lub jego zastępcę, ze wskazaniem daty sporządzenia dokumentu. Kolejno, pismo jest odczytywane przez wskazane powyżej osoby oraz podpisywane przez spadkodawcę, świadków oraz osobę, która dokonała spisania treści ostatniej woli spadkodawcy. W sytuacji gdy spadkodawca nie jest w stanie się podpisać przyczynę braku podpisu należy wskazać w dokumencie.

Testament wojskowy

Ten rodzaj testamentu sporządzany jest jedynie w przypadkach określonych w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej. Dotyczy on wyłącznie żołnierzy, a okoliczności w jakich może być on sporządzony dotyczą swym zakresem szeroko pojętych działań wojennych. Testamenty wojskowe mogą sporządzać żołnierze Sił Zbrojnych pełniący czynną służbę wojskową, pracownicy cywilni zatrudnieni w Siłach Zbrojnych, osoby cywilne towarzyszące Siłom Zbrojnym. W czasach nam współczesnych, ten rodzaj testamentu jest najrzadziej spotykany.

6. Blokada alkoholowa – kto i kiedy może z niej skorzystać?

Środek kamy, jakim jest zakaz prowadzenia pojazdów jest szczególnie uciążliwy i może pociągnąć za sobą wiele negatywnych konsekwencji zwłaszcza dla tych, dla których samochód jest jedynym środkiem transportu lub utrzymania. Od pewnego czasu osoby obarczone takim zakazem mogą skorzystać z rozwiązania jakim jest blokada alkoholowa.

Blokada alkoholowa jest szczególnie istotna dla tych kierowców, wobec których w przeszłości został orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów za:

- przestępstwo prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości (powyżej 0,25 promila w wydychanym powietrzu = 0,5 promila we krwi);
- wykroczenie prowadzenia pojazdu w stanie po spożyciu alkoholu (0,1 – 0,25 promila w wydychanym powietrzu = 0,2 – 0,5 promila we krwi).

Co to jest blokada alkoholowa?

Blokada alkoholowa to urządzenie techniczne montowane w pojeździe, które uniemożliwia uruchomienie pojazdu, gdy poziom alkoholu w wydychanym przez kierującego powietrzu przekroczy 0,1 mg alkoholu w 1 dcm sześciennym. Mechanizm, który jest połączony z zapłonem pozwala uruchomić silnik tylko wtedy, gdy kierowca podda się kontroli trzeźwości. Blokada alkoholowa może być zamontowana wyłącznie przez producenta urządzenia lub jego upoważnionego przedstawiciela.

Kto może skorzystać z blokady alkoholowej?

Zamianę zakazu prowadzenia pojazdu na zakaz prowadzenia pojazdów, które nie są wyposażone w „alkoblokadę” sąd może orzec, w przypadku gdy skazany wykonywał środek karny przez co najmniej połowę orzeczonego wymiaru. W sytuacji gdy zakaz prowadzenia pojazdu został orzeczony dożywotnio, wówczas o blokadę alkoholową można starać się po upływie co najmniej 10 lat.

Jednak to nie wszystko, gdyż oprócz upływu czasu muszą być spełnione również inne warunki.. Aby zamiana środka karnego była możliwa, Sąd musi uznać, że postawa, właściwości i warunki osobiste sprawcy oraz zachowanie w okresie wykonywania środka karnego

uzasadniają przekonanie, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę nie zagraża bezpieczeństwu w komunikacji.

Co to znaczy? Otóż Sąd dokona analizy postępowania sprawcy i tego czy wyraża on skruchę za swoje postępowanie. Ocenie zostaną poddane również warunki rodzinne, stan zdrowia, cechy osobowościowe, a także to czy w okresie wykonywania środka karnego skazany przestrzegał prawa.

Jak napisać wniosek o blokadę alkoholową?

W celu odzyskania możliwości prowadzenia pojazdów pierwszym krokiem jest złożenie odpowiedniego wniosku do sądu, który uprzednio orzekał w sprawie. Niezwykle ważnym elementem wniosku jest uzasadnienie. Jego treść powinna przedstawić wszystkie argumenty, które przekonają sąd, że orzeczony środek karny wypełnił już swoją funkcję a sprawca zrozumiał swój błąd i od czasu zastosowania zakazu prowadzenia pojazdów nie popełnił żadnego przestępstwa ani wykroczenia. Przydatną informacją dla sądu będzie wskazanie, że możliwość prowadzenia pojazdu jest sprawcy potrzebna ze względu np. na konieczność dojeżdżania do oddalonego miejsca pracy, lub ze względu na chęć poprawy swojej sytuacji finansowej. Ważnym elementem uzasadnienia będzie również przedstawienie swojej sytuacji rodzinnej, zawodowej i osobistej. Celem uzasadnienia jest przekonanie sądu, że istnieją realne szanse na to, że wnioskodawca nie będzie już siadał za kierownicę np. na „podwójnym gazie”.

Warto zaznaczyć, że czas stosowania środka karnego faktycznie nie zostaje w ten sposób skrócony, a zmianie ulegnie sposób jego wykonywania, gdyż zakaz prowadzenia pojazdów będzie się ograniczał do pojazdów, które nie są wyposażone w alkoblokadę.

Dobrze przygotowany i uargumentowany wniosek poparty faktami i dokumentami to połowa sukcesu !

Kiedy można założyć blokadę alkoholową?

W sytuacji, gdy sąd przychylił się do złożonego wniosku, dalszym krokiem są badania psychotechniczne i lekarskie, którym będzie musiał być poddany wnioskodawca. W sytuacji gdy zakaz prowadzenia pojazdów orzeczono w wymiarze powyżej roku, od kierowcy będzie również wymagane ponowne zaliczenie egzaminu na prawo jazdy. Po uzyskaniu pozytywnego wyniku taka osoba otrzyma prawo jazdy z adnotacją o możliwości prowadzenia tylko pojazdów wyposażonych w blokadę alkoholową. Kolejnym krokiem jest montaż blokady, którym zajmują się wyspecjalizowane firmy.

Jaki jest koszt blokady alkoholowej?

Koszt „alkoblokady” jest zależny od modelu a ceny zaczynają się od około 3 tysięcy w górę, jednak niewykluczone są również urządzenia z rynku wtórego w stosunkowo niższej kwocie. Portale motoryzacyjne informują o istnieniu dyskretnych urządzeń które wyglądem przypominają smartfon, a także o możliwości wynajmu takiego mechanizmu. Korzystanie z urządzenia wymaga posiadania zaświadczenia potwierdzającego jego kalibrację, gdyż może ona zostać poddana kontroli przez Policję.

Blokada alkoholowa może być zastosowana nie tylko gdy zakaz prowadzenia pojazdów został orzeczony na podstawie Kodeksu karnego, ale również gdy podstawą były przepisy Kodeksu wykroczeń. Niezwykle ważne jest, by pamiętać, że sąd w każdej chwili może wydać postanowienie o cofnięciu pozwolenia jeżeli skazany rażąco naruszył porządek prawny w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego i np. kolejny raz prowadził będąc nietrzeźwym.

7. Kiedy konwencja haska pozwala pozostać w określonym kraju mimo uprowadzenia dziecka?

Zgodnie z art. 13 Konwencji władza sądowa lub administracyjna państwa wezwanego nie jest obowiązana zarządzić wydania dziecka, jeżeli osoba, instytucja lub organizacja sprzeciwiająca się wydaniu dziecka wykaże, że:

- osoba, instytucja lub organizacja opiekująca się dzieckiem faktycznie nie wykonywała prawa do opieki w czasie uprowadzenia lub zatrzymania albo zgodziła się lub później wyraziła zgodę na uprowadzenie lub zatrzymanie. W ramach tej przesłanki, aby móc powołać się na wskazane powyżej zdarzenie należy wykazać, że wnioskodawca w rzeczywistości nie ma podstaw prawnych do ubiegania się o powrót dziecka, np. gdy został pozbawiony władzy rodzicielskiej, że w czasie wspólnego zamieszkiwania nie uczestniczył on w jego życiu, nie interesował się jego losem lub, że wyraził on zgodę na wyjazd małoletniego poza miejsce jego stałego pobytu. Odnosząc się do wskazanej powyżej zgody musi ona zostać wyrażona w sposób wyraźny, jednoznaczny, a nadto musi ona zostać wyrażona przed wyjazdem dziecka z terytorium kraju. Dodatkowo zgodę drugiego z rodziców na wyjazd dziecka z kraju miejsca stałego pobytu warto posiadać na piśmie, tak, aby w przyszłości uniknąć na tym tle niepotrzebnych problemów.
- istnieje poważne ryzyko, że powrót dziecka naraziłby je na szkodę fizyczną lub psychiczną albo w jakikolwiek inny sposób postawiłby je w sytuacji nie do zniesienia. W ramach tej kategorii przesłanek stanowiących przeszkodę dla wydania dziecka można powołać się na to, że powrót dziecka do miejsca jego stałego pobytu narazi je np. na brak odpowiedniej opieki ze strony wnioskodawcy, konieczność zmiany szkoły i środowiska, rozłąki z rodziną rodzica sprawującego bieżącą opiekę nad dzieckiem, czy nawet najpoważniejszą ze szkód jaka może spotkać małoletniego,

w postaci znęcania się nad jego osobą, wykorzystania seksualnego lub innych okoliczności, które mogłyby mieć niekorzystny wpływ na psychikę i rozwój małoletniego;

- dziecko sprzeciwia się powrotowi oraz, że osiągnęło ono wiek i stopień dojrzałości, przy którym właściwe jest uwzględnienie jego opinii. Ta przesłanka odnosi się bezpośrednio do osoby małoletniego i jego woli. Przed zastosowaniem owej przesłanki konieczne jest wysłuchanie dziecka. Zazwyczaj takie wysłuchanie odbywa się w obecności psychologów, opracowujących opinię na potrzeby postępowania sądowego. To właśnie w ramach wydanej opinii psychologicznej następuje ocena stopnia rozwoju małoletniego oraz wskazanie, czy wola małoletniego może stanowić podstawę rozstrzygnięcia.

Z uwagi na charakter postępowania o wydanie dziecka do każdego przypadku należy podchodzić bardzo indywidualnie, uwzględniając wszelkie okoliczności zachodzące w ramach danej sprawy. Sprawy związane z postępowaniem w przedmiocie wydania dziecka należą do kategorii spraw skomplikowanych, w ramach których najważniejszym z aspektów jest szeroko pojęte dobro dziecka. Celem Konwencji haskiej jest niwelowanie negatywnych skutków bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka, którym został naruszone prawo do opieki przyznane określonej podmiotowi, na mocy ustawodawstwa państwa, w którym dziecko miało miejsce stałego pobytu bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem, i w chwili tego uprowadzenia lub zatrzymania prawa te były skutecznie wykonywane wspólnie lub indywidualnie albo byłyby tak wykonywane, gdyby nie nastąpiło uprowadzenie lub zatrzymanie. Warty zaznaczenia jest to, że podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia kwestii powrotu małoletniego ma nie tyle obywatelstwo dziecka, ale miejsce jego stałego pobytu występujące poza granicami kraju, z którego dziecko zostało uprowadzone.

8. Konsekwencje za utrudnianie kontaktów z dzieckiem

Jeżeli kontakty z dzieckiem zostały zabezpieczone orzeczeniem sądowym, ugodą sądową bądź ugodą mediacyjną i pomimo tego rodzic przy którym jest dziecko nagminnie utrudnia (uniemożliwia) drugiemu z rodziców utrzymywanie kontaktów z dzieckiem, przepisy Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: k.p.c.) przewidują możliwość wystąpienia do Sądu z wnioskiem o zagrożenie karą pieniężną za każdy niezrealizowany bądź też niewłaściwie zrealizowany kontakt z dzieckiem.

Zagrożenie nakazaniem zapłaty

W pierwszej kolejności, Kodeks postępowania cywilnego przewiduje “zagrożenie nakazaniem zapłaty”. Zgodnie z art. 598¹⁵ k.p.c.:
§ 1. Jeżeli osoba, pod której pieczę dziecko pozostaje, nie wykonuje albo niewłaściwie wykonuje obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy, uwzględniając sytuację majątkową tej osoby, zagrozi jej nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem oznaczonej sumy pieniężnej za każde naruszenie obowiązku.
§ 2. Jeżeli osoba uprawniona do kontaktu z dzieckiem albo osoba, której tego kontaktu zakazano, narusza obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy zagrozi tej osobie nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, stosując odpowiednio przepis § 1.
§ 3. Na postanowienia sądu, o których mowa w § 1 i 2, przysługuje zażalenie.

Nakazanie zapłaty

W dalszej części, Kodeks postępowania cywilnego przewiduje już “nakazanie zapłaty”, tj. jeżeli osoba, której sąd opiekuńczy zagroził nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, nie wypełnia nadal swego obowiązku, sąd opiekuńczy nakazuje jej zapłatę należnej sumy pieniężnej, ustalając jej wysokość stosownie do liczby naruszeń. Sąd może w wyjątkowych wypadkach zmienić wysokość sumy pieniężnej, o której mowa w art. 598, ze względu na zmianę okoliczności. Przepis ten stosuje się odpowiednio, jeżeli osoba, której sąd zagroził nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej zgodnie z art. 582 § 3, dopuściła się naruszenia obowiązku wynikającego z orzeczenia o kontaktach. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Co istotne, prawomocne postanowienie sądu, w którym nakazano zapłatę należnej sumy pieniężnej, jest tytułem wykonawczym bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności (art. 598 k.p.c.).

Zwrot uzasadnionych wydatków poniesionych w związku z przygotowaniem kontaktu

Pamiętać należy też, że jeżeli do kontaktu nie doszło wskutek niewykonania lub niewłaściwego wykonania przez osobę, pod której pieczę dziecko pozostaje, obowiązków wynikających z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy przyzna od tej osoby uprawnionemu do kontaktu zwrot jego uzasadnionych wydatków poniesionych w związku z przygotowaniem kontaktu, w tym kosztów, o których mowa w art. 582 § 2 pkt 1. Przepis ten stosuje się odpowiednio, jeżeli uprawniony do kontaktu z dzieckiem narusza obowiązki dotyczące kontaktu wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Prawomocne postanowienie sądu jest tytułem wykonawczym bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności (art. 598 k.p.c.).

Wniosek oraz załączniki

Aby uzyskać orzeczenie Sądu o którym mowa wyżej, należy wystąpić z odpowiednim wnioskiem, popartym rzetelną argumentacją i dowodami. Ponadto, przepis art. 598¹⁹ k.p.c. wskazuje, że wśród załączników do ww. wniosku musi znaleźć się odpis wykonanego orzeczenia albo wykonanej ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem. Jeżeli postępowanie ma się toczyć na podstawie orzeczenia sądu albo innego organu państwa obcego albo ugody zawartej przed sądem lub innym organem państwa obcego lub przez niego zatwierdzonej, niezbędne jest stwierdzenie wykonalności tego orzeczenia albo ugody. Ustawodawca przewidział także, iż Sąd umorzy postępowanie, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od uprawomocnienia ostatniego postanowienia nie wpłynął kolejny wniosek w sprawach wykonywania kontaktów z dzieckiem (art. 598²⁰ k.p.c.).

Niezależnie od powyższego, należy również pamiętać, że skrajne zachowanie rodzica, które polega chociażby na manipulacji, chęci odseparowania dziecka od drugiego rodzica, czy nastawianiu go przeciwko matce/ojcu może być kwalifikowane jako “zagrożenie dobra dziecka”, co może doprowadzić do wydania przez sąd opiekuńczy odpowiednich zarządzeń, w tym nawet do ograniczenia władzy rodzicielskiej (art. 109 § 1 k.r.o). Wskazać należy też, że takie zachowanie może być podstawą do pozbawienia władzy rodzicielskiej. Jest to droga bardzo długa, ale nie niemożliwa. W każdym przypadku należy jednak mieć na uwadze, że dobro dziecka jest wartością nadrzędną i podlega szczególnej ochronie.

Ważne!

Art. 109 k.r.o. [OGRANICZENIE WŁADZY RODZICIELSKIEJ]
§ 1. *Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenia.*

§ 2. Sąd opiekuńczy może w szczególności:

1) zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń;

2) określić, jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun;

3) poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego;

4) skierować małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi;

5) zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.

§ 3. Sąd opiekuńczy może także powierzyć zarząd majątkiem małoletniego ustanowionemu w tym celu kuratorowi.

§ 4. W przypadku, o którym mowa w § 2 pkt 5, a także w razie zastosowania innych środków określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy zawiadamia o wydaniu orzeczenia właściwą jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, która udziela rodzinie

małoletniego odpowiedniej pomocy i składa sądowi opiekuńczemu, w terminach określonych przez ten sąd, sprawozdania dotyczące sytuacji rodziny i udzielanej pomocy, w tym prowadzonej pracy z rodziną, a także współpracuje z kuratorem sądowym.

Art. 111 k.r.o. [POZBAWIENIE WŁADZY RODZICIELSKIEJ]

§ 1. Jeżeli władza rodzicielska nie może być wykonywana z powodu trwałej przeszkody albo jeżeli rodzice nadużywają władzy rodzicielskiej lub w sposób rażący zaniedbują swe obowiązki względem dziecka, sąd opiekuńczy pozbawi rodziców władzy rodzicielskiej. Pozbawienie władzy rodzicielskiej może być orzeczone także w stosunku do jednego z rodziców.

§ 1a. Sąd może pozbawić rodziców władzy rodzicielskiej, jeżeli mimo udzielonej pomocy nie ustały przyczyny zastosowania art. 109 § 2 pkt 5, a w szczególności gdy rodzice trwale nie interesują się dzieckiem.

§ 2. W razie ustania przyczyny, która była podstawą pozbawienia władzy rodzicielskiej, sąd opiekuńczy może władzę rodzicielską przywrócić.

9. Na czym polega dozór elektroniczny?

Dozór elektroniczny jako forma odbywania kary pozbawienia wolności został uregulowany w Kodeksie karnym wykonawczym (dalej k.k.w.). Dozór elektroniczny umożliwia Skazanym, którzy spełniają przesłanki o których mowa w ustawie odbycie całej kary pozbawienia wolności we własnym domu. W takim przypadku Skazany zachowuje możliwość wykonywania pracy i uczestniczenia w innych aktywnościach będąc zobowiązanym do przebywania w miejscu pobytu jedynie w porach wyznaczonych przez Sąd.

Zgodnie z art. 43b k.k.w. dozór elektroniczny jest kontrolą zachowania Skazanego przy użyciu środków technicznych. Z kolei system dozoru elektronicznego jest to ogół metod postępowania i środków technicznych służących do wykonywania dozoru elektronicznego. W systemie dozoru elektronicznego można kontrolować:

- a) przebywanie przez Skazanego w określonych dniach tygodnia i godzinach we wskazanym przez Sąd miejscu (dozór stacjonarny);
- b) bieżące miejsce pobytu Skazanego, niezależnie od tego, gdzie Skazany przebywa (dozór mobilny);
- c) zachowywanie przez Skazanego określonej minimalnej odległości od osoby wskazanej przez sąd (dozór zbliżeniowy).

Ponadto, w ustawie zostało przewidziane, że karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego wykonuje się jako dozór stacjonarny. Z kolei środki karne i zabezpieczające jako dozór zbliżeniowy lub mobilny.

Przesłanki, które Skazany musi spełniać żeby Sąd mógł przychylić się do wniosku o odbywanie przez niego kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, zostały wskazane w art. 43la k.k.w. Zgodnie z tym przepisem: *Sąd penitencjarny może udzielić Skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli zostały spełnione łącznie następujące warunki:*

- a) *wobec Skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą jednego roku i 6 miesięcy, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 Kodeksu karnego;*
- b) *jest to wystarczające do osiągnięcia celów kary;*
- c) *Skazany posiada określone miejsce stałego pobytu;*
- d) *osoby pełnoletnie zamieszkujące wspólnie ze Skazanym wyraziły zgodę, o której mowa w art. 43h § 3;*

- e) *odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie warunki techniczne, o których mowa w art. 43h § 1.*

W sprawach związanych z udzieleniem zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego właściwy jest – co do zasady – sąd penitencjarny, w którego okręgu Skazany przebywa (art. 43e § 1 k.k.w.). Należy pamiętać, że sądem penitencjarnym jest sąd okręgowy.

W sprawach o udzielenie Skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego sąd penitencjarny orzeka na wniosek Skazanego lub na wniosek jego obrońcy, prokuratora, sądowego kuratora zawodowego lub dyrektora zakładu karnego (art. 43lc k.k.w.). Wniosek wraz z odpowiednim uzasadnieniem składa się na piśmie. Uzasadnienie wniosku zawiera wskazanie okoliczności, o których mowa w art. 43la § 1-4 k.k.w. Do wniosku dołącza się zgodę, o której mowa wyżej. W przypadku wniosku składanego przez dyrektora zakładu karnego zgodę taką uzyskuje sąd penitencjarny orzekający w przedmiocie udzielenia zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Sąd penitencjarny wydaje postanowienie w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku (art. 43ld k.k.w.).

Jeżeli wniosek o udzielenie zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego dotyczy Skazanego, który odbywa już karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym, posiedzenie sądu penitencjarnego odbywa się w tym zakładzie, w którym skazany przebywa. Sąd penitencjarny wysłuchuje przedstawiciela administracji zakładu karnego co do celowości udzielenia zezwolenia. Udział prokuratora w posiedzeniu o udzielenie zezwolenia jest obowiązkowy (art. 43le k.k.w.).

Przed wydaniem postanowienia o udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru

elektronicznego sąd penitencjarny ustala, czy na przeszkodzie udzieleniu zezwolenia nie stoją warunki techniczne. W tym celu sąd żąda nadesłania informacji od podmiotu dozoruującego. Jeżeli udzieleniu zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego stoją na przeszkodzie warunki techniczne, sędzia penitencjarny pozostawia wniosek bez rozpoznania (art. 431f k.k.w.). Ponadto w art. 431l k.k.w. ustawodawca przewidział, że ponowny wniosek skazanego lub jego obrońcy o udzielenie zezwolenia, o którym mowa w art. 431a, w tej samej sprawie, złożony przed upływem 3 miesięcy od dnia wydania postanowienia o odmowie udzielenia tego zezwolenia także pozostawia się bez rozpoznania.

W postanowieniu o udzieleniu Skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego sąd penitencjarny określa miejsce, czas, rodzaj lub sposób wykonywania nałożonych obowiązków oraz rodzaj podlegających zainstalowaniu środków technicznych, a także wyznacza termin i określa sposób zgłoszenia przez skazanego podmiotowi dozoruującemu gotowości do zainstalowania rejestratora stacjonarnego lub przenośnego lub nadajnika (art. 431h § 1 k.k.w.). Na postanowienie sądu penitencjarnego, o którym mowa w art. 431h § 1, zażalenie przysługuje skazanemu lub jego obrońcy, prokuratorowi, a także sądowemu kuratorowi zawodowemu lub dyrektorowi zakładu karnego, jeżeli składali wniosek o udzielenie zezwolenia. Na postanowienie sądu penitencjarnego o odmowie udzielenia zezwolenia na odbywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego także przysługuje zażalenie.

Wskazać należy, iż ustawodawca w związku z możliwością odbywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nałożył na Skazanego szereg obowiązków. Zgodnie z ustawą, Skazany ma obowiązek:

- nieprzerwanie nosić nadajnik;

- dbać o powierzone mu środki techniczne, w tym zwłaszcza chronić je przed utratą, zniszczeniem, uszkodzeniem lub uczynieniem niezdatnymi do użytku, oraz zapewniać ich stałe zasilanie energią elektryczną;
- udostępniać podmiotowi dozoruującemu powierzone środki techniczne do kontroli, naprawy lub wymiany na każde żądanie tego podmiotu, w tym również umożliwiając pracownikom tego podmiotu wejście do pomieszczeń, w których skazany przebywa, lub na nieruchomość stanowiącą jego własność lub będącą w jego zarządzie;
- udzielać przesowi sądu lub upoważnionemu sędziemu, sądowemu kuratorowi zawodowemu, podmiotowi dozoruującemu i podmiotowi prowadzącemu centralę monitorowania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary i wykonywania nałożonych obowiązków oraz stawiać się na wezwania sędziego i kuratora.

Skazany, wobec którego wykonywany jest dozór stacjonarny, ma ponadto obowiązek:

- pozostawać we wskazanym przez sąd miejscu w wyznaczonym czasie;
- odbierać połączenia przychodzące do rejestratora stacjonarnego;
- umożliwiać sądowemu kuratorowi zawodowemu wejście do mieszkania lub na nieruchomość, gdzie zainstalowano rejestrator;
- udzielać osobom upoważnionym, na ich żądanie, wyjaśnień, o których mowa w § 1 pkt 4, również przy użyciu rejestratora stacjonarnego.

Skazany, wobec którego wykonywany jest dozór mobilny lub zbliżeniowy, ma ponadto obowiązek:

- nieprzerwanie nosić rejestrator przenośny;
- odbierać połączenia przychodzące do rejestratora przenośnego;
- udzielać osobom upoważnionym, na ich żądanie, wyjaśnień, również przy użyciu rejestratora przenośnego.

Oprócz licznych obowiązków, Skazanemu przysługuje także szereg praw, w tym dopuszczalność oddalenia się z miejsca stałego pobytu, bowiem obowiązek ten obejmuje pozostawanie Skazanego w miejscu stałego pobytu lub w innym wskazanym miejscu w wyznaczonym czasie. Sąd penitencjarny określa przedziały czasu w ciągu doby i w poszczególnych dniach tygodnia, w których Skazany ma prawo się oddalić z miejsca stałego pobytu lub innego wskazanego miejsca na okres nieprzekraczający 12 godzin dziennie, w szczególności w celu: świadczenia pracy; wykonywania praktyk religijnych lub korzystania z posług religijnych; sprawowania opieki nad osobą małoletnią, osobą niepełnoletnią lub chorą; kształcenia i samokształcenia oraz wykonywania twórczości własnej; korzystania z urzędów lub zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych; komunikowania się z obrońcą, pełnomocnikiem oraz wybranym przez siebie przedstawicielem, komunikowania się z podmiotami określonymi w ustawie, utrzymywania więzi z rodziną lub innymi bliskimi osobami; korzystania z opieki medycznej lub udziału w terapii; dokonania niezbędnych zakupów (art. 43na k.k.w).

Możliwa jest także zmiana miejsca wykonywania dozoru stacjonarnego (w przypadku uzasadnionym szczególnymi okolicznościami), czasowe opuszczenie miejsca wykonywania dozoru stacjonarnego (w przypadkach uzasadnionych względami zdrowotnymi, rodzinnymi lub osobistymi), przerwa w wykonaniu kary w systemie dozoru elektronicznego (jeżeli przemawiają za tym ważne względy zdrowotne lub osobiste), odinstalowanie rejestratora stacjonarnego, a nawet usunięcie nadajnika (w przypadku niecierpiącym zwłoki, z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego).

Karę w systemie dozoru elektronicznego uznaje się za wykonaną z dniem zakończenia wykonywania tego dozoru, chyba że uchylono zezwolenie na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Należy mieć na uwadze, że sąd penitencjarny może

uchylić zezwolenie na odbycie przez Skazanego kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Ustawa wymienia przypadki, kiedy uchylenie następuje obligatoryjnie (np. Skazany nie zachowa wyznaczonego terminu na zgłoszenie upoważnionemu podmiotowi dozoru gotowości albo uchyla się od niezwłocznego zainstalowania przez podmiot dozoru rejestratora lub od założenia nadajnika), a także przypadki, gdzie uchylenie będzie fakultatywne, co oznacza, że Sąd może uchylić, ale nie musi (sąd penitencjarny może uchylić zezwolenie na odbycie przez skazanego kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli skazany korzystający z zezwolenia, o którym mowa w art. 43p, nie powrócił do określonego miejsca w wyznaczonym czasie).

W praktyce wygląda to tak, że dozór elektroniczny umożliwia Skazanemu wykonywanie obowiązków nałożonych przez Sąd przy pomocy urządzeń elektronicznych i tym samym umożliwia odbywanie kary pozbawienia wolności poza Zakładem karnym. Każdemu Skazanemu – indywidualnie – Sąd wyznacza szczegółowy harmonogram odbywania kary. System Dozoru Elektronicznego umożliwia prowadzenie normalnego życia pod stałą, ale dyskretną kontrolą. Dzięki temu systemowi, Skazany ma możliwość przebywania poza miejscem odbywania kary, aby w tym czasie pracować, kontynuować naukę lub wykonywać inne obowiązki życiowe i rodzinne.

10. Na czym polega kara pozbawienia wolności?

Kara ograniczenia wolności, została wprowadzona do polskiego kodeksu karnego na mocy art. 32 pkt 2 kodeksu karnego. Zgodnie z przepisami ustawy okres trwania rzeszonej kary o charakterze wolnościowym został oznaczony na czas od miesiąca do 2 lat. Wymierza się ją w miesiącach i latach. W świetle obowiązujących przepisów kara ograniczenia wolności została wprowadzona przez polskiego ustawodawcę w dwóch postaciach:

nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne oraz potrącenia od 10-25 % z wynagrodzenia za pracę świadczoną przez skazanego. Możliwe jest także orzeczenie obydwu opisanych obowiązków równocześnie.

Na czym polega nieodpłatna kontrolowana praca na cele społeczne?

Wskazany powyżej obowiązek polega na świadczeniu przez skazanego nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze od 20 do 40 godzin w stosunku miesięcznym. Zgodnie z art. 56 § 1 kodeksu karnego wykonawczego, w celu wykonania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne sąd przesyła odpis orzeczenia właściwemu sądowemu kuratorowi zawodowemu. Następnie właściwy wójt, burmistrz lub prezydent miasta wyznacza miejsca, w których można wykonywać nieodpłatną, kontrolowaną pracę na cele społeczne; podmioty, dla których organ gminy, powiatu lub województwa jest organem założycielskim, a także państwowe lub samorządowe jednostki organizacyjne oraz spółki prawa handlowego z wyłącznym udziałem Skarbu Państwa lub gminy, powiatu bądź województwa, mają obowiązek umożliwienia skazanym wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne. Zazwyczaj skazani na karę ograniczenia wolności podejmują orzeczoną w stosunku do nich pracę w zakładach opieki zdrowotnej, hospicjach, domach pomocy społecznej, domach spokojnej starości, czy też wykonują prace o charakterze porządkowym na rzecz właściwej gminy. Zakres godzin, w jakim orzekana jest kara ograniczenia nie jest szczególnie uciążliwym dla odbywającego rzeszoną karę.

Potrącenie wynagrodzenia

Drugim z wariantów w ramach, którego orzekana jest kara ograniczenia wolności jest potrącenie wynagrodzenia za pracę. Rzeszone potrącenie orzekane jest w stosunku od 10-25 % miesięcznego wynagrodzenia za pracę. Taki wariant wykonywania

kary ograniczenia wolności orzekany jest w stosunku do osób pozostających w zatrudnieniu. Pobrane kwoty są przekazywane na cel społeczny wskazany przez Sąd, który wydaje przedmiotowe orzeczenie. W okresie, w którym orzeczono karę ograniczenia wolności skazany bez zgody Sądu nie może rozwiązać stosunku pracy.

Nadto kolejnym z ograniczeń stosowanym przy orzekaniu kary ograniczenia wolności jest zakaz zmiany miejsca stałego pobytu. Aby móc dokonać przeniesienia swojego centrum życiowego do innego miejsca należy w tym zakresie uzyskać zgodę właściwego sądu.

Ponadto na skazanego można nałożyć obowiązki typowe dla zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności takie jak:

- obowiązek informowania sądu lub kuratora o przebiegu okresu próby;
- obowiązek przeproszenia pokrzywdzonego;
- obowiązek wykonywania ciężącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie innej osoby;
- obowiązek wykonywania pracy zarobkowej, nauki lub przygotowania się do zawodu;
- obowiązek powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających;
- obowiązek poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu, albo oddziaływaniom terapeutycznym lub uczestnictwu w programach korekcyjno-edukacyjnych;
- obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach;
- obowiązek powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób;
- obowiązek opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym;

- obowiązek innego stosownego postępowania w okresie próby, jeżeli może to zapobiec popełnieniu ponownie przestępstwa.

11. Podział majątku razem z rozwodem

Zazwyczaj po rozwodzie podział majątku między małżonkami jest przedmiotem osobnego procesu. Jest jednak możliwość przeprowadzenia podziału już w trakcie sprawy o rozwód. Wydanie takiego rozstrzygnięcia przez sąd jest możliwe jeżeli choćby jeden z małżonków wnosi o dokonanie takiego podziału. Warto zaznaczyć, że takie orzeczenie nie stanowi obowiązkowego elementu wyroku rozwodowego.

Podzielenie majątku w trakcie rozwodu nie zawsze jest możliwy.

Z reguły Sądy nie często wydają takie rozstrzygnięcia i odsyłają strony do odrębnego postępowania. Dokonanie podziału majątku w sprawie rozwodowej nie będzie możliwe, jeżeli przeprowadzenie tego podziału spowodowałoby nadmierną zwłokę w postępowaniu. Przepis nie definiuje kiedy zostaje spełniona przesłanka występowania nadmiernej zwłoki, dlatego decyduje o tym w każdym przypadku sąd.

Warto zaznaczyć, że decyzja sądu o pozostawieniu wniosku o podział majątku bez rozpoznania jest niezaskarżalna.

Kiedy sąd rozpozna wniosek o podział majątku w trakcie postępowania rozwodowego?

Powyższe sprowadza się do tego, że małżonkowie powinni przejawiać zgodność co do sposobu podziału. Wymóg związany ze zgodnością stron w tym zakresie wynika z faktu, że sąd skupia się przede

wszystkim na kwestiach związanych z rozwodem nie zaś na sporach majątkowych.

Najczęściej sąd uwzględni wniosek strony w przypadku gdy majątek stron nie jest znaczny tzn. gdy nie ma wielu przedmiotów wchodzących w jego skład. Sąd często uwzględnia wniosek stron również gdy pomiędzy małżonkami nie ma pomiędzy sporu co do składników majątku i ich wartości. Konieczna jest wówczas również zgodność stron co do wzajemnych rozliczeń z tytułu nakładów poniesionych na majątek.

Jeżeli któraś ze stron będzie chciała ustalenia nierównych udziałów we wspólnym majątku, wówczas dokonanie podziału majątku dorobkowego będzie możliwe wyłącznie w odrębnym postępowaniu.

To o czym należy pamiętać w trakcie „łączonego” postępowania, to to, że jeżeli sąd z jakiegokolwiek przyczyny oddali powództwo rozwodowe, wówczas podział majątku nie dojdzie do skutku, nawet jeżeli strony były w pełni zgodne co do kwestii majątkowych.

W sprawie o rozwód możliwe jest dokonanie częściowego podziału majątku obejmującego przykładowo spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu lub własność lokalu mieszkalnego. W takiej sytuacji pozostały majątek może zostać podzielony w drodze osobnego postępowania.

Czy orzeczenie o winie za rozkład pożycia ma wpływ na kwestie związane z podziałem majątku?

Co do zasady wina któregoś z małżonków nie wpływa w żaden sposób na kwestie związane z podziałem majątku.

W sprawach tego rodzaju niezwykle ważne jest by prawidłowo określić i oddzielić majątek wspólny od majątku osobistego obojga małżonków, ponieważ podziałowi podlega tylko dorobek wspólny.

12. Pomówienie a znieważenie – różnice

Cześć osoby, czyli innymi słowy uznanie, godność, szacunek może rozumiana dwojako. W znaczeniu zewnętrznym cześć to znaczenie społeczne człowieka, czyli pewna wartość jaką dana osoba prezentuje w pojęciu osób trzecich. Znaczenie wewnętrzne czci rozumiane jest natomiast jako poczucie godności osobistej, czyli wewnętrznej wartości. Przedstawione rozróżnienie stanowi podstawę do odróżnienia zniesławienia od znieważenia. Znieważenie godzi w cześć wewnętrzną, a pomówienie(inaczej zwane zniesławieniem, obmówieniem) narusza cześć zewnętrzną.

Pomówienie (zniesławienie) → cześć zewnętrzna

Znieważenie → cześć wewnętrzna

Podobieństwa pomiędzy zniesławieniem i znieważeniem

Warto pamiętać, że znieważenie i zniesławienie to przestępstwa, które kodeks karny reguluje zarówno w dyspozycji jak i w sankcji. Przestępstwa te mają charakter prywatnoskargowy, co oznacza że to od pokrzywdzonego zależy, czy proces karny przeciwko sprawcy zostanie wszczęty. Prokurator zajmie się sprawą, wyłącznie gdy będzie wymagał tego interes społeczny. Procedura w tym przypadku rozpoczyna się od złożenia przez osobę znieważoną lub zniesławioną prywatnego aktu oskarżenia.

W stosunku do znieważenia jak i zniesławienia przewidziana jest kara grzywny lub ograniczenia wolności. Kodeks karny przewiduje w obu przypadkach także „typy kwalifikowane”, które polegają na popełnieniu przestępstwa zniewagi i zniesławienia za pomocą środków masowego komunikowania. Powyższe łączy się z dodatkową sankcją w postaci kary pozbawienia wolności do 1 roku.

Znieważenie i zniesławienie to tzw. przestępstwa formalne, czyli bezskutkowe. Oznacza to, że aby pociągnąć sprawcę do odpowiedzialności karnej nie jest konieczne ustalenie, że pokrzywdzony był poniżony w opinii publicznej czy znieważony. Wystarczającym jest samo stworzenie ryzyka wystąpienia takiego skutku przez zachowanie sprawcy.

Różnice pomiędzy przestępstwem zniesławienia i zniewagi.

Jedną z podstawowych różnic jest przedmiot ochrony, bo chociaż pozornie mogłoby się wydawać, że w obu przypadkach jest on taki sam to w przestępstwie zniesławienia przedmiotem ochrony jest cześć w znaczeniu zewnętrznym tj. opinia w środowisku, dobre imię, zaufanie społeczne do danego podmiotu. Przedmiotem ochrony przestępstwa zniewagi jest cześć w znaczeniu wewnętrznym rozumiana jako godność, przeświadczenie osoby o własnej wartości.

ZNIESŁAWIENIE:

- polega na rozgłaszaniu lub podnoszeniu zarzutów dotyczących właściwości lub postępowania pokrzywdzonego (na przykład mówienie, że osoba X jest złodziejem);
- może być popełnione na szkodę zarówno osoby fizycznej jak i osoby prawnej czy jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej;
- musi być dokonane wobec osoby trzeciej tzn. innej niż tej, której dotyczy dany zarzut (przekazanie osobie Y, że X jest złodziejem);
- na oskarżonym spoczywa obowiązek wykazania, że nie jest on winny zarzucanemu czynowi;
- do pomówienia może dojść np. na forum internetowym, w artykule prasowym, w środkach masowego przekazu, przez sms;

ZNIEWAŻENIE:

- polega na obraźliwym zachowaniu w stosunku osoby pokrzywdzonej, bardzo często przy użyciu ośmieszających i obelżywych słów, doprowadzenie do poczucia poniżenia;
- znieważać można wyłącznie osobę fizyczną;
- zniewaga musi być skierowana pośrednio lub bezpośrednio do osoby, której dotyczy;

Chociaż zauważalne są wyraźne różnice pomiędzy zniewagą a zniesławieniem to popełniając jedno z nich można jednocześnie wypełnić znamiona obu przestępstw.

13. Prokurent - kim jest i za co odpowiada?

Prokura jest szczególną formą pełnomocnictwa, udzieloną przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, która obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Prokurentem może zostać tylko i wyłącznie osoba fizyczna z pełną zdolnością do czynności prawnych, nie musi być pracownikiem danej spółki, a także nie musi posiadać specjalistycznego wykształcenia dopuszczającego go do wykonywania swoich obowiązków. Dodatkowo prokura może być udzielona kilku osobom łącznie (prokura łączna) lub oddzielnie. W spółkach, w których istnieje zarząd, decyzję o ustanowieniu prokury i powołaniu prokurenta podejmuje właśnie ten organ. W takim przypadku prokura może obejmować umocowanie także albo wyłącznie do dokonywania czynności wspólnie z członkiem organu zarządzającego lub współnikiem uprawnionym do reprezentowania handlowej spółki osobowej. Prokura jest bardzo szerokim uprawnieniem, bowiem uprawnia do niemal wszystkich czynności, w

tym sądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa mocodawcy jednak istnieją pewne ograniczenia jak np. zbycie przedsiębiorstwa.

Należy też wiedzieć, że prokura może być w każdym czasie odwołana, wygasa wskutek wykreślenia przedsiębiorcy z stosownych rejestrów, ogłoszenia jego upadłości, otwarcia likwidacji, przekształcenia przedsiębiorcy czy śmierci prokurenta. Jednak utrata przez przedsiębiorcę zdolności do czynności prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury. W celu prawidłowego udzielenia prokury lub jej wygaśnięcia trzeba też pamiętać, o obowiązku zgłoszenia tego faktu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Odpowiedzialność prokurenta

Odpowiedzialność prokurenta można rozpatrywać na dwóch płaszczyznach, bowiem ponosi on odpowiedzialność względem swego Mocodawcy (np. względem spółki) oraz względem osób trzecich. W pierwszym przypadku wyróżnia się odpowiedzialność umowną, a więc jeżeli Prokurenta łączy z przedsiębiorcą umowa określająca jego obowiązki względem mocodawcy, to odpowiada on za szkody wynikłe z jej naruszenia (kary umowne). Istnieje również odpowiedzialność bezumowna (za czyny niedozwolone), zachodzi ona w przypadku braku odrębnej umowy z mocodawcą, której to brak nie zwalnia Prokurenta z odpowiedzialności względem niego, jeżeli swym działaniem lub zaniechaniem wyrządzi mu szkodę. Odnosząc drugiego przypadku, a więc odpowiedzialności wobec osób trzecich zachodzi ona, gdy Prokurent zawarł umowę z przekroczeniem swych kompetencji. Wtedy jest on zobowiązany wobec drugiej strony, która nie wiedziała, że Prokurent przekracza swe kompetencje do zwrotu tego, co otrzymał od niej w wykonaniu umowy (np. zaliczki, przedpłaty) oraz do naprawienia szkody, którą druga strona poniosła

przez to, że zawarła umowę nie wiedząc o braku umocowania lub o przekroczeniu jego zakresu.

14. Przerwa w odbywaniu kary pozbawienia wolności

Przerwa w wykonywaniu kary dotyczyć:

1. kary pozbawienia wolności;
2. zastępczej kary pozbawienia wolności (orzekana wobec skazanych, którzy nie uiścili kary grzywny);
3. kary aresztu;
4. zastępczej kary aresztu;

Przerwa w wykonywaniu kary dotyczy skazanego, który już rozpoczął odbywanie tej kary, to znaczy został przyjęty do zakładu karnego. Wyrok skazujący na karę pozbawienia wolności wiąże się z koniecznością jej odbycia, jednak w tym czasie mogą wystąpić przeszkody uniemożliwiające jej wykonanie. Instytucja przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności pozwala na złagodzenie negatywnych skutków pozbawienia wolności.

Udzielenie przerwy w wykonywaniu kary uzależnione jest od konieczności spełnienia pewnych okoliczności. Wśród nich są takie, które nakazują sądowi udzielenie przerwy oraz takie, które jedynie umożliwiają udzielenie takiej przerwy

Obligatoryjnymi przesłankami, na mocy których Sąd udziela przerwy w wykonaniu kary to choroba psychiczna lub inna ciężka choroba uniemożliwiająca wykonywanie tej kary. Na tej podstawie przerwa udzielana jest do czasu ustania przeszkody. Za ciężką chorobę uznaje się taki stan skazanego, w którym jego dalszy pobyt w zakładzie karnym może zagrażać życiu lub spowodować dla jego zdrowia poważne niebezpieczeństwo. Nie wystarczy jednak samo zaistnienie faktu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby. Sąd ocenia w każdym przypadku indywidualnie czy umożliwia ona osadzonemu odbywanie kary.

Natomiast w sytuacji, gdy skazany w sposób świadomy godzi we własne zdrowie, poprzez dokonanie samouszkodzenia albo powstrzymując się od zalecanego sposobu leczenia i przez to doprowadza się do stanu ciężkiej choroby, może on zostać umieszczony w szpitalu więziennym.

Za udzieleniem przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności mają przemawiać ważne względy rodzinne lub osobiste. Użyte określenie” ważne względy rodzinne lub osobiste” jest nieostre i wymaga każdorazowo indywidualnego rozpatrzenia. Do fakultatywnych okoliczności uzasadniających udzielenie skazanemu przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności zaliczamy w szczególności: chorobę skazanego (inna niż wymieniona w art. 153 § 1 k.k.w.) lub chorobę członka rodziny skazanego, potrzebę udzielenia rodzinie okresowej pomocy w zdobyciu środków do życia, potrzebę uregulowania ważnych spraw zawodowych, materialnych lub osobistych skazanego. Sam fakt pogorszenia sytuacji rodziny skazanego nie może stanowić podstawy do uwzględnienia wniosku, ponieważ jest to naturalna konsekwencja skazania na karę pozbawienia wolności.

Prawidłowo sporządzony wniosek musi zawierać:

- imię, nazwisko i adres osoby, która składa wniosek;
- oznaczenie organu, do którego jest skierowany wniosek;
- treść (np. wnoszę o udzielenie mi przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w ... , sygnatura akt ...),
- uzasadnienie (podanie motywów),
- datę i podpis składającego wniosek,
- załączniki (np. zaświadczenie lekarskie).

Istotne jest by skazany we wniosku wykazał, że

- wystąpiła nadzwyczajna sytuacja,
- udzielenie przerwy pozwoli na poprawę zaistniałej, nadzwyczajnej sytuacji,
- poprawa zaistniałej sytuacji jest celem udzielenia skazanemu przerwy,
- dla realizacji tego celu skazany przewidział określone środki.

Wniosek może wnieść sam skazany, jego obrońca, prokurator, zawodowy kurator sądowy, administracja zakładu karnego, komisja lekarska. Wniosek ten podlega opłacie w kwocie 60 zł (art. 15 ustawy o opłatach w sprawach karnych). Należy przesłać go do sądu penitencyjnego właściwego miejscowo ze względu na położenie jednostki penitencyjnej, w której przebywa. Skazany może również przekazać wniosek administracji zakładu karnego, która przekaze go do wymienionego sądu dołączając opinię o skazanym.

Przerwa obligatoryjna może trwać do czasu ustania przeszkody uniemożliwiającej wykonanie kary pozbawienia wolności. Kodeks karny wykonawczy nie określa jej maksymalnej długości. Natomiast z przerwy fakultatywne skazany może korzystać kilkakrotnie, jednakże łączny okres jej trwania nie może być dłuższy niż 1 rok. Ponadto skazany nie może uzyskać ponownej przerwy przed upływem roku od powrotu z poprzedniej przerwy. Czas trwania konkretnej przerwy zależy od decyzji sądu, który udzielając skazanemu przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności powinien określić dokładną datę podając dzień, miesiąc oraz rok powrotu skazanego do zakładu karnego. Jeżeli skazany bez usprawiedliwionej przyczyny nie powróci do zakładu karnego najpóźniej w ciągu trzech dni po upływie wyznaczonego terminu, to popełnia przestępstwo zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do

roku. Początek przerwy w odbywaniu kary liczy się od dnia zwolnienia z zakładu karnego.

Kodeks karny wykonawczy przewiduje trzy wyjątki od powyższej zasady, a mianowicie wystąpienie:

1. innej niż choroba psychiczna skazanego;
2. innej ciężkiej choroby skazanego;
- albo
3. wypadek losowy

W przypadku starań o przerwę przed upływem roku od powrotu do zakładu karnego z ostatniej przerwy, dotychczasowy wniosek należy uzupełnić o kwestię losowości nadzwyczajnej sytuacji, tj. jej zależności od czynników zewnętrznych, nieprzewidywalnych. Będzie to np. znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej i materialnej rodziny na skutek klęski żywiołowej (np. powodzi, pożaru) lub nagła, ciężka choroba członka rodziny.

Sąd udzielając przerwy w wykonaniu kary może zobowiązać skazanego do:

- utrzymywania w okresie tej przerwy kontaktu z sądowym kuratorem zawodowym w miejscu pobytu,
- niezmieniania bez zgody tego kuratora miejsca pobytu,
- podjęcia starań o znalezienie pracy zarobkowej,
- meldowania się we wskazanej jednostce Policji.

Na postanowienie w tej kwestii przysługuje skazanemu zażalenie.

Sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie przerwy na posiedzeniu, w którym może wziąć udział sam skazany, jego obrońca oraz prokurator.

W przypadku gdy prokurator złoży sprzeciw, skazany będzie mógł rozpocząć przerwę w odbywaniu kary dopiero po upływie terminu do złożenia zażalenia przez prokuratora. Natomiast bierna postawa prokuratora umożliwia niemal natychmiastowe rozpoczęcie odbywania przerwy.

W przypadku nieuwzględnienia przez Sąd wniosku skazanego i odmówienia udzielenia przerwy, skazanemu przysługuje zażalenie na postanowienie, które należy złożyć w terminie 7 dni od jego wydania.

15. Przed jakim sądem będzie prowadzona sprawa spadkowa – właściwość miejscowa sądu przy spadku

Szczególny charakter postępowań spadkowych

Sprawy spadkowe w polskiej procedurze cywilnej należą do szczególnej kategorii, które charakteryzują duże odmienności względem innych typów postępowań uregulowanych w Kodeksie Postępowania Cywilnego (K.P.C.). Dodatkowo na stopień skomplikowania sprawy może wpływać to, że w ramach jednego postępowania chcemy doprowadzić do stwierdzenia praw do spadku po kilku osobach. Przepisy K.P.C. pozwalają na to aby wiele kwestii związanych ze spadkiem można załatwić „od ręki” u najbliższego notariusza. Jednak w tego sprawach zazwyczaj, spadkobiercy mają sprzeczne interesy i chcą jak najwięcej dla siebie uzyskać z majątku spadkowego dlatego uregulowaniem ich statusu musi zająć się Sąd. Przed wystąpieniem do Sądu z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku, albo pozwem o zachówek warto zapoznać się z jedną z najważniejszych kwestii wpływającą przede wszystkim na sprawność przeprowadzenia całego postępowania. Odpowiednie oznaczenie Sądu zawsze znacznie przyspiesza rozpoznanie sprawy.

Zasady dotyczące ustalenia sądu spadku

Spadkobiercy, którzy chcą przeprowadzić jedno z kilku rodzajów postępowań spadkowych, prawie zawsze zadają adwokatom pytanie o to przed jakim Sądem będzie się ono toczyć. Odpowiedź na powyższe pytanie bywa czasami zaskoczeniem ponieważ spadkodawca i spadkobiercy coraz częściej mieszkają w zupełnie różnych częściach Polski. Dość powszechnym zjawiskiem stają się także sytuacje, że spadkodawca mieszkał za granicą. Jest to o tyle ważna kwestia, że wniesienie sprawy do właściwego miejscowo Sądu znacznie przyspiesza całe postępowanie i eliminuje konieczność czekania na przekazanie akt Sądowi, który zgodnie z przepisami procedury cywilnej powinien jako wyłącznie właściwy ją rozpoznawać. Właściwość Sądu w sprawach spadkowych jest bardzo sztywno uregulowana w art. 628 K.P.C., który stanowi, że: *Do czynności w postępowaniu spadkowym, które należą do zakresu działania sądów, wyłącznie właściwy jest sąd ostatniego miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy, a jeżeli jego miejsca zwykłego pobytu w Polsce nie da się ustalić, sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część (sąd spadku). W braku powyższych podstaw sądem spadku jest sąd rejonowy dla m.st. Warszawy.*

Wskazany powyżej artykuł, będący przepisem szczególnym ustanawia wyłączną właściwość miejscową sądu rejonowego, zwanego sądem spadku, którym jest sąd ostatniego miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy. Zazwyczaj pod pojęciem miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy kryje się ostatnie miejsce zamieszkania na terytorium Polski. Kryterium ostatniego miejsca zwykłego pobytu w Polsce stosuje się także wtedy, gdy w chwili otwarcia spadku (śmierci) spadkodawca już tam nie przebywał, np. mieszkał za granicą. Dopuszczalne jest, przy spełnieniu przesłanek z art. 191 i 219 K.P.C. połączenie w jednym wniosku żądania stwierdzenia nabycia spadku po kilku spadkodawcach, jeżeli właściwość sądu jest na podstawie powyższej przesłanki uzasadniona dla każdego z nich. Gdyby

spadkobiercy nie mogli ustalić ostatniego miejsca stałego pobytu w Polsce (właśnie z powodu tego, że spadkodawca nie mieszkał na stałe w Polsce), wyłącznie właściwy będzie sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część.

Jeżeli cały majątek spadkowy znajduje się w jednym miejscu nie powinno być problemu z ustaleniem właściwości Sądu. Co jeżeli majątek spadkowy, np. w postaci nieruchomości znajduje się w obrębie różnych powiatów lub województw ? Gdy majątek wchodzący w skład spadku znajduje się na obszarze właściwości kilku sądów, wówczas każdy z nich staje się właściwy do przeprowadzenia działu spadku, wybór zaś jednego z nich należy do spadkobiercy. Powyższe wynika z normy wyrażonej w art. 43 K.P.C. Dopiero jeżeli w oparciu o wyżej wymienione podstawy nie można ustalić sądu właściwego miejscowo do rozpoznania sprawy sądem spadku staje się sąd rejonowy dla m.st. Warszawy.

Wyjątki od opisanej zasady dotyczą spraw:

- o zabezpieczenie spadku (art. 633 K.P.C.);
- o złożenie wykazu inwentarza (art. 636³ K.P.C.),
- o złożenie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku (art. 640 § 1 K.P.C.).

Niemalże wyłomem od opisanej w niniejszym artykule zasady właściwości wyłącznej w sprawach spadkowych jest możliwość prowadzenia sprawy przez sąd (który nie jest sądem spadku) w oparciu o tzw. właściwość delegacyjną. Sąd przełożony (sąd okręgowy) nad sądem spadku (sądem rejonowym), kierując się względami konieczności lub celowości, może –wyznaczyć inny sąd do rozpoznania określonej sprawy spadkowej w całości lub w części. Ominięcie w ten sposób właściwości wyłącznej sądu spadku wynikającej z art. 628 K.P.C. nie jest jednak zawsze możliwe. Wniosek o w tym przedmiocie wymaga również szczegółowego

uzasadnienia z którym osoba bez wykształcenia prawniczego nie zawsze sobie poradzi.

16. Średni uszczerbek na zdrowiu

Czym jest średni uszczerbek na zdrowiu?

Zgodnie z art. 157 § 1 Kodeksu Karnego przestępstwo spowodowania tzw. średniego uszczerbku na zdrowiu polega na naruszeniu czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia innego niż tzw. ciężki uszczerbek na zdrowiu u osoby pokrzywdzonej jego popełnieniem na okres przekraczający 7 dni. Zaliczamy do niego wszelkie sytuacje, w których powrót do pełni zdrowia będzie wymagał leczenia dłuższego niż wskazane 7 dni. A więc granicą rozdzielającą średni uszczerbek na zdrowiu od lekkiego uszczerbku jest czas utrzymywania się obrażeń. Jak natomiast rozróżnić średni uszczerbek na zdrowiu od ciężkiego? Aby to zrobić należy wiedzieć czym jest ciężki uszczerbek, na zdrowiu którego wszystkie przypadki zostały określone w art. 156 Kodeksu karnego, ponieważ tzw. średni uszczerbek na zdrowiu może znajdować się minimalnie poniżej progu tzw. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Dlatego też wszystkie pozostałe przypadki, niewymienione w art. 156 Kodeksu Karnego, należy traktować jako lekki lub średni uszczerbek na zdrowiu, w zależności od czasu jego trwania. Spowodowanie średniego uszczerbku na zdrowiu może być popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie.

Ściganie i zagrożenie karą

Przestępstwo spowodowania średniego uszczerbku na zdrowiu zostało przez ustawodawcę zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Ustalenie stopnia uszczerbku na zdrowiu ma ogromne znaczenie dla trybu ścigania sprawcy. Spowodowanie średniego uszczerbku ciała w sposób umyślny jak i nieumyślny jest przestępstwem ściganym z oskarżenia publicznego. Jeżeli jednak

pokrzywdzonym na skutek popełnienia tego przestępstwa jest osoba najbliższa, ściganie wymaga wniosku o ściganie złożonego przez tę osobę.

Należy jednak pamiętać, że aby dokonać poprawnej kwalifikacji popełnionego przez sprawcę czynu zabronionego, konieczne jest poddanie się przez pokrzywdzonego specjalistycznemu badaniu lekarskiemu, na podstawie którego uprawniony do tego podmiot leczniczy wydaje zaświadczenie, tzw. obdukcję.

17. Śmierć małżonka w trakcie rozwodu – kto dziedziczy?

Podstawy do odsunięcia od dziedziczenia.

Kodeks cywilny określił podstawy, które dają możliwość podważenia prawa do dziedziczenia małżonka, względem którego prowadzone było postępowanie separacyjne lub rozwodowe. Taką podstawą jest.:

- złożenie pozwu o rozwód lub wniosku o separację tylko z winy małżonka, który miał nabyć prawo do dziedziczenia,
- złożenie pozwu z uzasadnieniem pozwalającym na zastosowanie instytucji odsunięcia.

Wyłącznie małżonka od dziedziczenia po zmarłym może zostać dokonane wyłącznie na drodze sądowej. O takie orzeczenie sądowe mogą wnioskować spadkobiercy, którzy dziedziczą w zbiegu z małżonkiem tj. dzieci, wnuki bądź dalsi krewni w przypadku braku zstępnych. Wniosek o wyłączenie od dziedziczenia może być złożony w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobiercy dowiedzieli się o otwarciu spadku. Co ważne, niniejszy termin nie może przekroczyć roku od daty śmierci spadkodawcy. Wskazany

termin jest zawity, a to oznacza, że nie może być przekroczony a zatem nie może być przywrócony przez sąd.

Po otrzymaniu dokumentu sąd rozstrzyga czy wniesienie wniosku o separację lub pozwu rozwodowego z wyłącznej winy było uzasadnione. Oznacza to, że na podstawie spoczywa obowiązek wykazania, iż pomiędzy małżonkami miał miejsce trwały i zupełny rozkład pożycia.

Jakie informacje powinien zawierać pozew?

Spadkobierca chcący otrzymać spadek musi umieścić w pozwie następujące informacje:

- oznaczenie sądu, przed którym toczyło się postępowanie o rozwód lub separację,
- oznaczenie sygnatury akt rozwodowych,
- wykazanie podstawy do dziedziczenia ustawowego np. załączenie aktu urodzenia,
- wskazanie dowodów potwierdzających wyłączną winę małżonka.

Osoby powołane do dziedziczenia ustawowo mają duże szanse na odziedziczenie spadku nawet wtedy, gdy sprawa rozwodowa nie została ostatecznie rozstrzygnięta. Konieczne jest jednak prawidłowe sporządzenie pozwu oraz użycie właściwej argumentacji.

18. Weksel in blanco

Weksel in blanco jest podpisanym przez dłużnika blankietem wekslowym, który posiada co najmniej jeden nieuzupełniony element np. datę czy miejsce płatności, wysokość należnej kwoty, remitenta.

Jednak najczęściej wydawany jest z pustym miejscem przeznaczonym na informację o tzw. sumie wekslowej czyli wysokości zadłużenia.

Co najważniejsze do wystawienia weksła nie jest konieczne posiadanie urzędowych blankietów, ani też wizyta u notariusza. Do jego ważności wystarczy kartka papieru, odpowiednia treść i podpis. W ten sposób powstaje weksel zawierający bezwarunkowe przyrzeczenie zapłacenia określonej w nim sumy pieniężnej.

Do ważności weksła konieczne jest jego sporządzenie w formie pisemnej, a w dodatku powinien zawierać polecenie zapłaty określonej sumy pieniężnej (sumy wekslowej) oraz słowo „weksel” umieszczone w samym tekście dokumentu – w języku, w jakim wystawiono dokument. Musi zostać także podpisany przez wystawcę. Powinien również zawierać następujące pola:

- termin i miejsce płatności;
- datę i miejsce wystawienia weksła;
- dane osoby zobowiązanej do spłaty sumy wekslowej;
- dane osoby, na rzecz której ma zostać dokonana spłata.

W przypadku weksła in blanco, nie wszystkie pola muszą być wypełnione.

Dopuszczalne jest zawieranie w treści weksła in blanco tzw. klauzul wekslowych, a zatem dodatkowych postanowień modyfikujących treść zobowiązania wekslowego. Umieszczane są w interesie wierzyciela wekslowego, dłużnika wekslowego albo ich obu. Wśród klauzul wekslowych należy wyróżnić:

- zakaz indosowania - zakaz zbywania weksła przez indos, klauzula taka odbiera weksłowi charakter obiegowy;

- weksel gwarancyjny - stosuje się ją gdy weksel został wręczony w celu zabezpieczenia jakiegoś zobowiązania;
- uzupełnienie weksla na podstawie deklaracji z dnia - stanowi ona dowód, że weksel pierwotnie był wystawiony jako weksel in blanco i sporządzono do niego deklarację wekslową.

Weksel in blanco jest jednym ze sposobów zabezpieczania wierzytelności. Wykorzystywany jest najczęściej przy zaciąganiu różnego rodzaju zobowiązań, np. kredytów, pożyczek czy przy podpisywaniu niektórych umów. Umożliwia przyspieszenie i ograniczenie kosztów egzekucji zabezpieczonej wierzytelności. Z kolei osobom, które potrzebują pieniędzy umożliwia szybkie zdobycie niezbędnych środków, nawet przy niewielkiej zdolności kredytowej.

Jeśli wierzyciel zdecyduje się użycie weksla in blanco np. w sytuacji gdy dłużnik nie spełni warunków umowy to samodzielnie uzupełnia brakujące informacje z reguły jest to suma wekslowa, a następnie na podstawie takiego dokumentu wszczyna postępowanie sądowe, a ostatecznie postępowanie egzekucyjne.

Zawarcie klauzuli „nie na zlecenie” jest bardzo ważnym postanowieniem wekslowym. Oznacza, że zawarcie powyższej klauzuli wekslowej ma za zadanie chronić wystawcę weksla przed niekontrolowanym przenoszeniem weksla na osoby trzecie. To z kolei w konsekwencji może uniemożliwić obronę. Weksel opatrzony klauzulą „nie na zlecenie” może być przeniesiony po zbyciu wierzytelności wekslowej ze skutkiem zwykłego przelewu. Najważniejszym skutkiem takiego stanu rzeczy jest to, że wystawcy weksla przysługują takie same zarzuty wobec nabywcy weksla jakie miał wobec pierwotnego wierzyciela.

Nieodłącznym elementem weksla in blanco powinna być tzw. deklaracja wekslowa. Najczęściej występuje w formie pisemna

umowa między wystawcą weksla, a wierzycielem, w której zostaną zawarte zasady, na jakich wierzyciel będzie mógł uzupełnić przekazany mu do dyspozycji weksel in blanco, co w przypadku ewentualnego procesu umożliwi dłużnikowi poniesienie zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem.

Niezwykle istotne jest, by deklarację wekslową została sporządzona w dwóch egzemplarzach w innym przypadku wystawcy weksla będzie niezwykle trudno udowodnić, że taka deklaracja wekslowa w ogóle istniała.

19. Warunkowe umorzenie postępowania - na czym polega?

Warunkowe umorzenie postępowania zalicza się do środków związanych z poddaniem sprawcy próbie (tzw. środków probacyjnych). Postępowanie karne można warunkowo umorzyć co do osoby, która spełnia przesłanki wskazane w Kodeksie karnym (dalej k.k.). Osoba taka będzie traktowana jak osoba niekarana. Pomimo jednak spełnienia przesłanek, Sąd wcale nie musi zgodzić się na warunkowe umorzenie postępowania. Zastosowanie takiego środka jest fakultatywne, o czym świadczy użyty w art. 66 § 1 k.k. zwrot „może”, co oznacza, że warunkowe umorzenie postępowania zależy przede wszystkim od uznania Sądu.

Sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli:

- wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne,
- okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a
- postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne,
- jego właściwości i warunki osobiste oraz
- dotychczasowy sposób życia

uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa (art. 66 § 1 k.k.), przy czym wszystkie przesłanki muszą być spełnione łącznie.

Warunkowego umorzenia nie stosuje się do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą przekraczającą 5 lat pozbawienia wolności!!!

Istotą warunkowego umorzenia postępowania jest odstąpienie (na próbę) od skazania i od kary. W praktyce oznacza to, że sprawca ponosi odpowiedzialność za popełniony czyn, jednakże Sąd uznaje, że nie jest konieczne osadzenie go w Zakładzie Karnym, a wystarczającym będzie orzeczenie względem niego środków o których mowa poniżej. Nadmienić należy, że warunkowo umorzyć postępowanie może tylko Sąd.

Zgodnie z art. 67 k.k. warunkowe umorzenie następuje na okres próby, który wynosi od roku do 3 lat i biegnie od uprawomocnienia się orzeczenia. Umarzając warunkowo postępowanie karne, sąd może w okresie próby oddać sprawcę pod dozór kuratora lub osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, instytucji albo organizacji społecznej, do której działalności należy troska o wychowanie, zapobieganie demoralizacji lub pomoc skazanym. Umarzając warunkowo postępowanie karne, sąd nakłada na sprawcę obowiązek naprawienia szkody w całości albo w części, a w miarę możliwości również obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, albo zamiast tych obowiązków orzeka nawiązkę; sąd może nałożyć na sprawcę obowiązki wymienione w art. 72 § 1 pkt 1-3, 5-6b, 7a lub 7b, a ponadto orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 lub zakaz prowadzenia pojazdów, wymieniony w art. 39 pkt 3, do lat 2.

W okresie próby sprawca musi zachowywać się w sposób właściwy (w szczególności musi przestrzegać przepisów prawa). W przeciwnym wypadku, Sąd może podjąć postępowanie karne, a w

jednym

z przypadków musi je podjąć. W myśl art. 68 k.k. Sąd może także podjąć postępowanie karne, jeżeli:

- sprawca w okresie próby popełnił przestępstwo umyślne, za które został prawomocnie skazany;
- sprawca w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, w szczególności gdy popełnił inne niż określone wyżej przestępstwo, jeżeli uchyla się od dozoru, wykonania nałożonego obowiązku lub orzeczonego środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku albo nie wykonuje zawartej z pokrzywdzonym ugody (Sąd obligatoryjnie podejmuje postępowanie karne, jeżeli okoliczności o których mowa wyżej, zaistnieją po udzieleniu sprawcy pisemnego upomnienia przez sądowego kuratora zawodowego, chyba że przemawiają przeciwko temu szczególne względy);
- sprawca po wydaniu orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania, lecz przed jego uprawomocnieniem się, rażąco narusza porządek prawny, a w szczególności gdy w tym czasie popełnił przestępstwo.

Warunkowo umorzonego postępowania nie można podjąć później niż w ciągu 6 miesięcy od zakończenia okresu próby!!!

Istotą warunkowego umorzenia postępowania jest szansa dla sprawcy na poprawę swojego zachowania i tym samym możliwość uniknięcia konieczności odbycia realnej kary. Można powiedzieć, że warunkowe umorzenie postępowania nie stanowi formalnego skazania (wobec sprawcy nie orzeka się kary za przestępstwo), co oznacza, iż sprawcę w dalszym ciągu uznaje się za osobą niekaraną. W praktyce oznacza to, że pomyślne przejście przez okres próby będzie skutkować przyjęciem, że taka osoba (sprawca) nigdy nie miała konfliktu z prawem. Co najważniejsze, sprawca może także uzyskać zaświadczenie o niekaralności. Będzie jednak widniał w Krajowym Rejestrze Karnym jako osoba wobec której warunkowo

umorzono postępowanie. Wpis o wyroku warunkowo umarzającym postępowanie ulega wykreśleniu po upływie 6 miesięcy od zakończenia okresu próby.

20. Wypadek dziecka – jak uzyskać odszkodowanie?

Polisa NNW to nie wszystko.

Miesiące letnie to moment, w którym wszelkie atrakcje przygotowane dla dorosłych i dla dzieci przeżywają prawdziwe oblężenie. Wiele osób decyduje się odwiedzać sale zabaw, wesołe miasteczka, aquaparki i baseny. Dzieci wyjeżdżają na obozy, kolonie i szkoły letnie. W trakcie takich aktywności małoletni pozostają pod opieką osób trzecich.

Powszechnie znany jest fakt, że zabawy czy aktywność sportowa, często pozostawia po sobie drobne ślady takie jak zadrapania czy siniaki. Zdarzają się jednak wypadki, które niosą za sobą poważniejsze konsekwencje zdrowotne. Warto pamiętać, że niezależnie od posiadania polisy NNW, za szkody w takich wypadkach można dochodzić odszkodowania od sprawcy lub jego ubezpieczyciela. Aby takie żądanie miało prawo bytu koniecznym będzie udowodnienie jego odpowiedzialności za całe zdarzenie.

Co jest najczęstszą przyczyną wypadków?

Często jest tak, że wypadki zdarzają się bez winy poszkodowanych na skutek ludzkiego błędu, bądź awarii przedmiotu, mimo zachowania wszelkich wymogów bezpieczeństwa i środków ostrożności. Najczęstszą przyczyną wypadków jest wadliwy sprzęt lub urządzenia, niezabezpieczone elementy lub nieprawidłowa instalacja. Wypadki często są wynikiem za małej ilości ratowników na basenie, brakiem odpowiedniego nadzoru nr. instruktora, trenera, bądź niedostosowaniem sprzętu do wieku czy umiejętności dziecka.

Przesłanki odpowiedzialności.

Sprawca odpowiada za wyrządzoną szkodę przede wszystkim na podstawie art. 415 kodeksu cywilnego, mówiącego o tym, że osoba która ze swojej winy wyrządziła szkodę, ma obowiązek ją naprawić. Za szkodę odpowiada osoba, której zachowanie polegające na działaniu lub zaniechaniu było źródłem wypadku i powstania szkody. Warto zaznaczyć, że wina może być umyślna lub nieumyślna.

Obowiązek naprawienia szkody jest uwarunkowane łącznym wystąpieniem trzech przesłanek:

- I. powstanie szkody,
- II. spowodowanie szkody działaniem tudzież zaniechaniem,
- III. istnienie związku przyczynowego między szkodą a zachowaniem sprawcy, z którym związany jest obowiązek odszkodowawczy.

Na kim spoczywa ciężar dowodowy?

Zgodnie z obowiązującym prawem, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na tym, kto wywodzi z niego skutki prawne. Oznacza to, że rodzice lub opiekuni prawni dziecka chcąc wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym powinni zgromadzić materiał dowodowy, który potwierdzi zaistnienie zdarzenia, jego przyczynę rozmiar obrażeń i strat majątkowy a także związek ze szkodą. Jak w każdej tego typu sprawie kluczowa będzie dokumentacja medyczna a także materiał fotograficzny obrazujący rozmiar szkody. Przydatne będzie również pozyskanie świadków na okoliczność wypadku.

Czego można domagać się od sprawcy wypadku?

Od osoby będącej sprawcą wypadku, lub podmiotu ubezpieczającego można domagać się:

- zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,
- odszkodowania,
- zwrotu kosztów poniesionych na leczenie,
- renty,

Co w przypadku śmierci dziecka?

Jeżeli poszkodowane w wypadku dziecko poniesie śmierć, najbliższa rodzina może ubierać się o:

- zadośćuczynienie za doznaną krzywdę tj. jednorazowe świadczenie pieniężne mające złagodzić cierpienia fizyczne i psychiczne najbliższej rodziny zmarłego,
- zwrot kosztów leczenia oraz pogrzebu poszkodowanego,

Osoby uprawnione to rodzice lub opiekunowie prawni w imieniu małoletniego dziecka.

Wypadki z udziałem dzieci to niezwykle wrażliwe i delikatne sprawy, a dochodzenie odszkodowania w takich przypadkach może być procesem niezwykle złożonym. Praktyka pokazuje, że znaczna większość takich spraw kończy się drogą sądową, toteż warto w tym zakresie zdać się na pomoc doświadczonego profesjonalisty, który będzie w stanie wywalczyć odpowiednią finansową rekompensatę.

21. Wypadek czy kolizja?

Kiedy kolizja, a kiedy wypadek?

Zdarzenie drogowe jest kolizją, jeżeli żadnej z uczestników nie doznał obrażeń ciała. Jest to mniej groźne w skutkach, gdyż zderzenie pojazdów niesie za sobą wyłącznie uszkodzenie mienia. Znaczenie słowa „kolizja” obejmując więc głównie stłuczki.

Poważniejszym rodzajem zdarzenia drogowego jest wypadek. O wypadku drogowym można mówić, jeżeli w wyniku zderzenia pojazdów chociaż jeden uczestnik poniesie śmierć lub dozna obrażeń.

Czy trzeba wzywać Policję na miejsce zdarzenia?

Jeżeli mamy do czynienia z kolizją, wezwanie policji nie jest konieczne. W przypadku gdy żadnej z uczestników nie doznał obrażeń ciała, a sprawca da się zidentyfikować wystarczające będzie spisanie oświadczenia o zdarzenia, które przyda się w trakcie procesu odszkodowawczego.

Jeżeli na skutek zdarzenia drogowego któryś z uczestników poniósł śmierć, lub doznał obrażeń, poinformowanie policji jest obowiązkowe. W przypadku wypadku, konieczne będzie zabezpieczenie śladów zdarzenia przez organy ścigania.

Oświadczenie o zdarzeniu drogowym – jak je napisać?

W oświadczeniu powinny widnieć najważniejsze informacje dotyczące uczestników kolizji oraz opis okoliczności zdarzenia. Dokument można sporządzić na wydrukowanym wcześniej formularzu, lub spisać odręcznie. W przypadku takiego dokumentu najważniejsza jest jego treść, dlatego warto umieścić w nim:

- datę, miejsce, godzinę zdarzenia,
- dane kierowców (wraz z adresem zamieszkania i numerem PESEL),
- numery rejestracyjne samochodów,
- numer polisy sprawcy i dane firmy ubezpieczeniowej w której sprawca opłaca OC,
- szczegółowy opis okoliczności zdarzenia,
- opis uszkodzeń pojazdu,

- określenie sprawcy,
- oświadczenie sprawcy o odpowiedzialności za kolizję,
- dane świadków, jeżeli byli obecni,
- podpisy kierowców (ważne, aby były czytelne)

Jak zgłosić szkodę po kolizji?

Jeśli stłuczka należy do kategorii mniej poważnych, a wartość zniszczeń nie przekracza kwoty 5000 zł, można skorzystać z bezpośredniej likwidacji szkody, w skrócie BLS. To rozwiązanie nieco modyfikuje procedurę zgłoszenia szkody oraz ułatwia i przyspiesza wypłatę odszkodowania. BLS pozwala na zgłoszenie szkody przed poszkodowanego bezpośrednio do swojego ubezpieczyciela, w którym opłaca OC. Zakład wypłaca odszkodowania, a następnie we własnym zakresie rozlicza się z ubezpieczycielem sprawcy. Uwaga, taka droga załatwienia sprawy nie zawsze jest dostępna i zależy m. in. od maksymalnej wartości szkody i liczby pojazdów uczestniczących w stłuczce.

Uzyskanie informacji o ubezpieczycielu sprawcy jest niezwykle ważnym krokiem, gdyż znacznie usprawnia proces likwidacyjny w przypadku, gdy BLS jest w danym przypadku drogą niedostępną.

Odszkodowanie po wypadku.

W przypadku gdy zdarzenie drogowe ma poważny charakter i mamy do czynienia z wypadkiem, ścieżka uzyskania odszkodowania jest podobna. Co prawda nie można skorzystać z systemu BLS, ale istnieją inne drogi zgłoszenia roszczenia. Szkodę można zgłosić elektronicznie, telefonicznie lub listownie. Niezwykle ważne jest to, że obowiązek zgłoszenia roszczenia leży po stronie poszkodowanego, więc sprawa „nie załatwi się sama”. W przygotowaniu zgłoszenia

szkody oraz wezwania do zapłaty odszkodowania przydana może być pomoc profesjonalnego pełnomocnika doświadczonego w sprawach odszkodowawczych, który pomoże Ci skompletować dokumentację oraz sformułować dokładny opis zdarzenia.

22. Zaniżone odszkodowanie – co zrobić?

Decyzja ubezpieczyciela odnośnie wysokości przysługującego odszkodowania nie jest niewzruszalna i poszkodowany nie musi się na nią godzić. W swoich obliczeniach ubezpieczyciele często posługują się najtańszymi częściami zamiennymi oraz nierealnymi stawkami za roboczogodzinę prac mechanicznych czy lakierniczych.

Wypłata przez ubezpieczyciela uznane przez niego kwoty, nie toruje drogi do dochodzenia ewentualnej dopłaty. Poszkodowani mogą ubiegać się o wyższą sumę. Pierwszym środkiem, który przysługuje nam w walce o wyższe świadczenia jest napisanie odwołania. Aby odwołanie miało szanse przynieść wymierny rezultat musimy znaleźć a następnie przedstawić merytoryczne argumenty. Pomocne będzie orzecznictwo sądowe, które można znaleźć na portalach orzeczeń oraz na stronie internetowej Rzecznika Finansowego. Może okazać się, że podobna sytuacja była już przedmiotem zainteresowań sądu, a zastosowane rozwiązanie sprawdzi się również na gruncie naszej sprawy. Skuteczne odwołanie powinno zawierać podstawę prawną oraz szczegółowe uzasadnienie. Odpowiedni dobór informacji może wpłynąć na modyfikację wysokości rekompensaty. Dobrym rozwiązaniem będzie również dołączenie zgromadzonej dokumentacji, z której będzie wynikać koszt leczenia lub wysokość opłat za części zamienne.

Warto zaznaczyć, że wypłacone odszkodowanie powinno pozwolić poszkodowanemu na zakup oryginalnych części opatrzonych znakiem jakości producenta pojazdu, jeżeli części zostały uszkodzone w wyniku wypadku.

Na co nie musi godzić się poszkodowany?

- na naprawę przez części zamienne, których jakość nie została opatrzona znakiem jakości producenta pojazdu. Jest to istotne ze względów bezpieczeństwa, części zamienne nie posiadają stosownych certyfikatów bezpieczeństwa;
- na naprawę niezgodną z technologią producenta pojazdu. Warto pamiętać, że dokonanie takiej naprawy obniża wartość rynkową pojazdu, niezależnie od jego wieku,

Termin na udzielenie odpowiedzi na odwołanie przez firmę ubezpieczeniową to 30 dni. W niektórych przypadkach ten okres może wydłużyć się do 60 dni.

Droga sądowa.

W przypadku, gdy odwołanie nie spowoduje zmiany decyzji ubezpieczyciela kolejnym krokiem będzie wstąpienie na drogę postępowania sądowego. Wówczas, ciężar wykazania wysokości szkody będzie spoczywał na poszkodowanym. Ubezpieczyciel w takim układzie będzie zobowiązany do wykazania, że kwota wypłacona w postępowaniu likwidacyjnym była wystarczająca aby przywrócić pojazd do stanu sprzed szkody.

23. Zatarcie skazania – kiedy znika wpis o karalności z KRK?

Zatarcie skazania jest to jedna z instytucji prawa karnego materialnego, która powoduje uznanie skazania za przestępstwo stypizowane w kodeksie karnym za niebyłe po upływie określonego terminu, ujętego w przepisach ustawy karnej. Opisywana w ramach niniejszego opracowania instytucja ma na celu swoistego rodzaju ułatwienie powrotu skazanym do życia w społeczeństwie obywatelskim bez konieczności noszenia piętna osoby skazanej.

Zgodnie z art. 106 kodeksu karnego z chwilą zatarcia skazania skazanie uważa się za niebyłe, a wpis o skazaniu, widoczny w Krajowym Rejestrze Karnym podlega usunięciu z tego rejestru. W ramach zastosowania rzeczowej instytucji osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem Sądu traktowana jest w taki sposób, jakby nigdy w przeszłości do takiego skazania nie doszło. Oznacza to zatem, że skazany po zatarciu skazania może rozpocząć nowe życie, bez konieczności życia z piętnem osoby skazanej i związanymi z tym konsekwencjami, w szczególności tymi społecznymi.

W ramach kodeksu karnego możemy wyróżnić dwa rodzaje zatarcia skazania: zatarcie z mocy prawa oraz zatarcie na wniosek. Poniżej zostaną omówione po krótku obie ze tych instytucji.

Zatarcie skazania z mocy prawa

Zatarcie skazania z mocy prawa jest zasadą obowiązującą w kodeksie karnym. Materia ta regulowana jest przez art. 107 kodeksu karnego, w ramach którego ustawodawca enumeratywnie wskazał okres zatarcia skazania w odniesieniu do konkretnych kar ujętych części ogólnej kodeksu karnego. I tak, w przypadku:

1. kary dożywotniego pozbawienia wolności – zatarcie skazania z mocy następuje po 10 latach od uznania kary za wykonaną, darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania;

2. kary 25 lat pozbawienia wolności – zatarcie skazania z mocy następuje po 10 latach od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania;
3. kary pozbawienia wolności wymierzonej w wymiarze od 1 miesiąca do 15 lat - zatarcie skazania z mocy prawa następuje po 10 latach od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania;
4. kary ograniczenia wolności - zatarcie skazania z mocy prawa następuje z upływem 3 lat od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania;
5. kary grzywny – zatarcie skazania z mocy prawa następuje po upływie roku od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania;
6. w przypadku zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzania kary – zatarcie skazania z mocy prawa następuje z upływem roku od wydania prawomocnego orzeczenia w tym przedmiocie;
7. w przypadku zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary – zatarcie skazania z mocy prawa następuje z upływem 6 miesięcy od zakończenia okresu próby. Taki sposób ukształtowania tej instytucji zakłada, że gdy przykładowo karę pozbawiania wolności warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat zatarcie skazania nastąpi dopiero po upływie 6 miesięcy od momentu upływu 3 lat próby.

Dodatkowo w ramach instytucji zatarcia skazania ustawodawca przyznał również uprawnienie do zatarcia skazania w przypadku orzeczenia środka karnego, przepadku, środka kompensacyjnego, przy czym warunkiem wprowadzonym w ramach kodeksu karnego jest to, aby zatarcie skazania w tym zakresie nie nastąpiło przed wykonaniem tego środka, jego darowaniem lub przedawnieniem jego wykonania. Oznacza to zatem, że jeżeli wobec skazanego orzeczono środek karny np. w postaci zakazu prowadzenia pojazdów

mechanicznych na łączny okres 3 lat zatarcie skazania nie może nastąpić wcześniej niż po upływie rzeczonych 3 lat.

Zatarcie skazania na wniosek

Zatarcie skazania na wniosek stanowi wyłom od zasady zatarcia skazania z mocy prawa. Możliwość zatarcia skazania na wniosek złożony przez skazanego daje art. 107 § 2 kodeksu karnego, który stanowi, że *Sąd może na wniosek skazanego zarządzić zatarcie skazania już po upływie 5 lat, jeżeli skazany w tym okresie przestrzegał porządku prawnego, a wymierzona kara pozbawienia wolności nie przekraczała 3 lat*. Instytucja zatarcia skazania stanowi swoistego rodzaju ukłon ustawodawcy w stronę osób, którzy po odbyciu kary przestrzegają porządku prawnego i starają się wrócić do normalnego i uczciwego życia. Biorąc pod uwagę brzmienie cytowanego powyżej przepisu wskazać należy, iż warunkiem skorzystania z tego dobrodziejstwa jest przestrzeganie porządku prawnego. Nadto orzeczona kara pozbawienia wolności nie może przekraczać 3 lat, co powoduje, że instytucja zatarcia skazania na wniosek obejmuje tylko i wyłącznie występki za które orzeczono karę bezwzględnego pozbawienia wolności.

Przestępstwa, które nie ulegają zatarciu

Celem ochrony najmłodszych członków polskiego społeczeństwa ustawodawca w ramach kodeksu karnego wprowadził ogólną zasadę, iż przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, których ofiarami są pokrzywdzeni poniżej 15 roku życia nie podlegają zatarciu. Warunkiem uwzględnionym w ramach rzeczonego przepisu jest skazanie sprawcy takiego przestępstwa na karę bezwzględnego pozbawienia wolności. Oznacza to zatem, że w przypadku skazania za gwałt, którego ofiarą jest osoba poniżej 15 roku życia, orzeczono karę 8 lat pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia wykonania kary do zatarcia skazania nigdy nie dojdzie i takiemu skazanemu do końca życia przyjdzie żyć z piętnem osoby skazanej.

Zatarcie skazania w przypadku popełnienia większej liczby przestępstw

Materia ta regulowana jest przez art. 108 kodeksu karnego, który stanowi, że *jeżeli sprawcę skazano za dwa lub więcej nie pozostających w zbiegu przestępstw, jak również jeżeli skazany po rozpoczęciu, lecz przed upływem, okresu wymaganego do zatarcia skazania ponownie popełnił przestępstwo, dopuszczalne jest tylko jednoczesne zatarcie wszystkich skazań*. Oznacza to zatem, że posunięciem prawnie niedopuszczalnym jest częściowe zatarcie poszczególnych skazań, a co za tym idzie w przypadku popełnienia więcej niż jednego czynu zabronionego należy się liczyć z tym, że na zatarcie skazania przyjdzie nam poczekać nieco dłużej, aniżeli w przypadku popełnienia jednego czynu.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
1. Oskarżyciel posiłkowy – czy warto działać w takim charakterze?.....	3
2. Prywatny akt oskarżenia.....	5
3. Jak napisać zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa?.....	7
4. Kara za posiadanie marihuany - jak się bronić?.....	10
5. Rodzaje testamentów i ich moc prawna.....	12
6. Blokada alkoholowa – kto i kiedy może z niej skorzystać?.....	15
7. Kiedy konwencja haska pozwala pozostać w określonym kraju mimo uprowadzenia dziecka?.....	18
8. Konsekwencje za utrudnianie kontaktów z dzieckiem.....	21
9. Na czym polega dozór elektroniczny?.....	25
10. Na czym polega kara pozbawienia wolności?.....	31
11. Podział majątku razem z rozwodem.....	34
12. Pomówienie a znieważenie – różnice.....	36
13. Prokurent - kim jest i za co odpowiada?.....	38
14. Przerwa w odbywaniu kary pozbawienia wolności.....	41
15. Przed jakim sądem będzie prowadzona sprawa spadkowa – właściwość miejscowa sądu przy spadku.....	45
16. Średni uszczerbek na zdrowiu.....	48
17. Śmierć małżonka w trakcie rozvodu – kto dziedziczy?.....	49
18. Weksel in blanco.....	50
19. Warunkowe umorzenie postępowania - na czym polega?.....	53
20. Wypadek dziecka – jak uzyskać odszkodowanie?.....	56
21. Wypadek czy kolizja?.....	58
22. Zaniżone odszkodowanie – co zrobić?.....	61
23. Zatarcie skazania – kiedy znika wpis o karalności z KRK?.....	62

Poradnik został opracowany w ramach zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej przez organizację pozarządową na terenie Powiatu Kolbuszowskiego w 2021 r.”